

Otázka byrokrace ve veřejné správě

Anna Malíčková

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Anna MALÍČKOVÁ**
Osobní číslo: **M090227**
Studijní program: **B 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Otázka byrokracie ve veřejné správě**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Charakterizujte základní teoretické otázky k problematice byrokracie.

II. Praktická část

- Na příkladech z praxe uveďte faktory ovlivňující negativní projev byrokracie.
- Rozeberte problematiku byrokracie na vztahu veřejné správy a jejich zaměstnanců.
- Analyzujte komunikaci institucí veřejné správy s občany.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] HENDRYCH, D. Správní věda: Teorie veřejné správy. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2009. 232 s. ISBN 978-80-7357-458-1.

[2] KELLER, J. Sociologie organizace a byrokracie. 2. přeprac. vyd. Praha: Slon, 2007, 182 s. ISBN 978-80-86429-74-8.

[3] WEBER, M. Autorita, etika a společnost. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1997. 296 s. ISBN 80-204-0611-5.

Vedoucí bakalářské práce: **prof. JUDr. PhDr. Miloš Večeřa, CSc.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: **4. dubna 2011**
Termín odevzdání bakalářské práce: **20. května 2011**

Ve Zlíně dne 4. dubna 2011

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí:
 - bez omezení;
 - pouze prezenčně v rámci Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47h Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

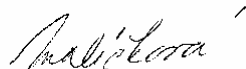
(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 20.05.2011

.....

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložil, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k vyšší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cieľom bakalárskej práce je odhaliť faktory, ktoré ovplyvňujú negatívne prejavy byrokracie. K tomu sú použité najmä teoretické poznatky niektorých významných osobností, ktorí sa touto problematikou zaoberali. Po úvodnej časti, v ktorej je presne vymäzený fenomén byrokracie, nasleduje druhá časť, kde sa na príklade z praxe poukázalo na negatívne prejavy byrokracie a na problematiku fungovania v praxi. Okrem iného je v práci poukázaný i vzťah verejnej správy s ich zamestnancami, kde je poukázané najmä na byrokráciu v ich vzťahoch. Koncom práce je uvedený spôsob komunikácie verejnej správy s ich klientami, teda občanmi. V praxi sa zisťoval ich názor na nedostatky a klady spôsobu komunikácie.

Klíčová slova:

Byrokracia, úrad, úradník, verejná správa, negatívne prejavy byrokracie

ABSTRACT

The aim of this thesis is to identify factors that influence negative symptoms of bureaucracy. In order to do that a synthesis of theoretical knowledge introduced by key figures dealing with this issue is presented. After an introductory part which denotes the concepts of bureaucracy, the following by a second part, which is an example of practice highlighted the negative expressions of bureaucracy and problematic functioning in practice. It is also at work and remitted to government relationship with their employees, which is highlighted in particular the bureaucracy in their relations. At the end of the work is mentioned way of communicating with their government clients, ie the citizens. In practice, their views on strengths and weaknesses technique.

Keywords:

Bureaucracy, office, officer, public administration, negative symptom of bureaucracy

Pod'akovanie

Rada by som pod'akovala prof. JUDr.PhDr. Milošovi Večeřovi CSc. za jeho cenné rady a pripomienky.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČASŤ	11
1 TEÓRIA BYROKRACIE	12
1.1 BYROKRACIA PODĽA MAXA WEBERA	15
1.2 BYROKRACIA PODĽA R. K. MERTONA.....	18
1.3 BYROKRACIA PODĽA WILIAMA A. NISKANENA	19
1.4 BYROKRACIA PODĽA PARKINSONA.....	20
1.5 BYROKRACIA PODĽA M. CROZIERA.....	22
II PRAKTICKÁ ČASŤ	23
2 NEGATÍVNE PREJAVY BYROKRACIE V PRAXI	24
2.1 OBNOVA EVIDENCIE NEHNUTEĽNOSTÍ (ROEP).....	24
2.1.1 Úvod.....	25
2.1.2 Usporiadanie pozemkového vlastníctva.....	25
2.1.3 Konanie o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim	26
2.1.4 Predmet konania.....	27
2.1.5 Harmonogram konaní.....	27
2.1.6 Správny orgán.....	27
2.1.7 Komisia	28
2.1.8 Procesný postup činnosti komisie	29
2.1.9 Zostavenie a schválenie registra.....	30
2.1.10 Prehľad rozpracovaných a spracovaných registrov	30
2.2 (AKO) FUNGUJE ROEP V REALITE?	31
3 PROBLEMATIKA BYROKRACIE VO VZŤAHU VEREJNEJ SPRÁVY A JEJ ZAMESTNANCOV	36
4 KOMUNIKÁCIA INŠTITÚCII VEREJNEJ SPRÁVY S OBČANMI	39

4.1	ÚRADNÉ TABULE	39
4.2	TLAČIARENSKÝ ODBOR	39
4.3	KRAJSKÉ PERIODIKUM	39
4.4	INTERNETOVÉ STRÁNKY	40
4.5	VÝVESKY	40
4.6	INFORMAČNÉ A TURISTICKÉ STREDISKO.....	41
4.7	PLAGÁTY, LETÁKY A ĎALŠIE PROPAGAČNÉ MATERIÁLY	41
4.8	INFORMAČNÉ BROŽÚRY	42
4.9	TELEVÍZNE ŠTÁBY, MIESTNA KÁBLOVÁ TELEVÍZIA A ROZHLAS	42
4.10	VÝSTAVY A PREZENTÁCIE	42
4.11	ÚRAD PRÁCE SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY	42
4.12	FORMY KOMUNIKÁCIE	44
4.13	DOTAZNÍKOVÝ VÝSKUM.....	45
4.13.1	Základný profil respondenta.....	46
4.13.2	Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	47
	ZÁVER	55
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	57
	ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK.....	59
	ZOZNAM GRAFOV	60
	ZOZNAM TABULEK	61
	ZOZNAM PRÍLOH.....	62

ÚVOD

Za posledných 20 rokov sa v očiach spoločnosti vnímanie byrokracie a jej fungovanie zmenilo k lepšiemu, avšak ešte stále je veľa vecí, kde problémy pretrvávajú. O tom svedčí názor v spoločnosti, že byrokracia by mala viac slúžiť občanom, teda poskytovať čo najlepšie a najkvalitnejšie služby. Pre lepšie fungovanie byrokracie by mala byť menej formálna a celistvá. Tá v očiach spoločnosti by mala byť schopná viac a lepšie porozumieť problémom svojich klientov teda občanov a na druhej strane hľadať čo najlepší spôsob vyriešiť problémy svojich klientov.

Byrokráciu môžeme nájsť vo všetkých možných podobách ako napríklad v podobe štátnej byrokracie, profesijnej, územnej a dokonca aj v podnikovej forme. Môžeme povedať, že prakticky je všade okolo nás. Činnosť byrokracie preto má vplyv nie len na jednotlivých obyvateľov ale spoločnosti ako celku. A práve preto je fungovanie byrokracie upravené mnohými národnými a medzinárodnými právnymi normami. To však neznamená, že byrokracia funguje bez menších pochybení, alebo závažných chýb. V spoločnosti sú tieto chyby chápané ako negatívne prejavy byrokracie.

Bakalárna práca je rozdelená do štyroch kapitol. V prvej úvodnej kapitole sa venujem definovaniu základných teoretických poznatkov k problematike byrokracie. V kapitole vymedzujem názory sociológov ako M. Webera, R.K. Mertona, ale i C. R. Parkinsona, alebo W. A. Niskanena.

V druhej kapitule poukazujem na faktory ovplyvňujúce negatívne prejavy byrokracie na príklade z praxe vrátane ich negatívnych dopadov, ktoré sa týkajú najmä klientov organizácie (úradu).

V tretej kapitole sa zaoberám otázkou vzťahov verejnej správy a jej zamestnancov. Zamerala som sa na postavenie úradníkov v hierarchii, kariérny rast a odmeňovanie zamestnancov.

Vo štvrtej, poslednej kapitole poukazujem na spôsob akým verejná správa komunikuje s občanmi. Zamerala som sa predovšetkým na spôsoby komunikácie s občanmi, súčasťou je i dotazníkové riešenie, kde sa zisťovali klady, ale i nedostatky komunikačných prostriedkov.

Cieľom mojej bakalárskej práce je poukázať na nedostatky a prejavy byrokracie vo verejnej správe prostredníctvom príkladu z praxe, spôsobu komunikácie s občanmi, a vzťahov vo vnútri verejnej správy.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 TEÓRIA BYROKRACIE

Pojem byrokracia je zložená z francúzskeho slova byró (bureau), čo znamená kancelária a gréckeho slova kratos, čo znamená vláda, alebo sila.

Prvý, kto použil termín „byrokracia“, bol francúzsky ekonóm-fyziokrat Vincent de Gournay. Učinil tak v roku 1745.¹Najčastejšie býva termín „byrokracia“ spájaný s tromi značne odlišnými okruhmi:

1. *Politológia rozumie pod pojmom byrokracia vládu uskutočňovanú skrz úrady, skrz štátny aparát zložený z menovaných nie volených činiteľov, organizovaných hierarchicky a formálne závislý na držiteľoch legitímnej moci. Jedná sa o vládu regulovanú zákonmi, avšak pripúšťajúca len minimálnu účasť občanov na riadení verejných záležitostí.*
2. *v sociológii a v historických vedách sa do značnej miery pod vplyvom diela Maxa Webera, rozumie byrokratizáciou snaha o racionalizáciu kolektívnych aktivít spočívajúce vo vytváraní veľkých výrobných i nevýrobných organizácií a právnych systémov, ktoré sú riadené pomocou neosobných pravidiel.*
3. *V bežnom užívaní označuje byrokracia nezrozumiteľný spôsob vybavovania pomerne jednoduchých záležitostí, ktorý komplikuje a znepríjemňuje život občanom.*²

Byrokracia, ako model organizácie správy má svoje špecifické rysy. Forma riadenia je známa už od staroveku, jej terajšia podoba súvisí s modernizáciou správy. Historicky siaha dlhý rodokmeň byrokracie do predmoderných, a teda do preddemokratických pomerov.³

*Ako upozorňuje Peter Blau (1955), byrokracia je priamym protipólom demokratického rozhodovania. Princípy, na ktorých spočíva, nie sú zlúčiteľné s voľbou, s diskusiou, ani s rešpektovaním mienky väčšiny. Blau zároveň uznáva, že v modernej spoločnosti nie je možné dosahovať demokraticky zvolených cieľov bez pomoci byrokracie.*⁴

¹ KELLER, J. Sociologie organizace a byrokracie. 2. vyd. Praha: Slon, 2007, s. 127.

² Tamtéž, s. 127-128.

³ Tamtéž, s. 130.

⁴ Tamtéž, s. 130.

V priebehu 20. storočia sa pohľad na byrokráciu v sociologickej literatúre niekoľkokrát pomerne zásadným spôsobom zmenil.⁵

Od polovice päťdesiatych rokov 20. storočia sú v súvislosti s nástupom kontingenčného paradigmatu konštruované typológie formálnych organizácií a byrokrácií.⁶ V rámci formálnych organizácií k najvýznamnejším patrí typológia Etzioniho (1961). Ktorá je založená na rozlišovaní rôznych zdrojov moci, ktorými disponujú riadiaci pracovníci organizácií, a rôznych postojov voči tejto moci zo strany podriadených. Vedenie organizácie môže mať k dispozícii tri typy moci: donucovacia (napr. použitie fyzickej sily), odmeňujúca (materiálne či iné formy odmeny) a normatívna (morálne presvedčenie, prestíž organizácie a iné).⁷

Takmer každé štátne opatrenie realizujú úradníci, ktorých činnosť sa vyznačuje špecializáciou a kategorizáciou procedúr a riešení. Úloha trhu a voľnej súťaže je nahradená inštitucionálnymi štruktúrami. Jedným z negatívnych prejavov je strata kontroly nad cieľmi a prostriedkami riadenia.

Medzi nedostatky byrokracie môžeme zaradiť:

1. dehumanizácia

- členovia organizácie sa odcudzujú cieľom a poslaniu, pre ktoré vznikla
- hrozí jej, že bude samoučelnou, hrozí zákon oligarchie (vláda jednej skupiny ľudí)
- niekedy si táto skupina vytvára vlastné neformálne pravidlá, ktoré môžu mať negatívny charakter (korupcia, úplatkárstvo...)

2. nadbytočnosť – plýtvanie

⁵ Tamtéž, s. 131.

⁶ Tamtéž, s. 134.

⁷ Tamtéž, s. 134.

- tento problém sformuloval profesor Parkinson v jednom zo svojich Parkinsonových zákonov - počet úradníkov a množstvo práce navzájom vôbec nesúvisí, poukazuje na rast podriadených organizácii
- Parkinsonov zákon znie, že množstvo práce pribúda s tým koľko času na ňu môžeme vynaložiť
- v konečnom dôsledku organizácia dospeje do štádia, kedy nie je schopná plniť ciele, pre ktoré vznikla

3. trénovaná neschopnosť

- na ktorú poukázal Merton – ciele organizácie sa nedosahujú, existujú pravidlá a predpisy, ktoré treba bezmyšlienkovite dodržiavať
- pravidlá ako prostriedok na plnenie cieľov sa menia na cieľ samotný
- takáto zmena činnosti na samoučelný rituál (obrad), ktorý stratil svoj pôvodný zmysel, sa nazýva byrokratický ritualizmus

4. nekompetentnosť

- Lawrence J. Peter – organizácie nie sú schopné zabezpečiť výber osôb do jednotlivých pozícií na základe ich schopností
- Peterov princíp – zbyrokratizovanú organizáciu povyšuje svojich členov na základe ich výkonu v nižších pozíciách

5. invencia byrokracie

- tendencia pretrvávajúť v nezmenenej podobe aj po zmenách príslušného sociálneho prostredia⁸

⁸ <http://referaty.atlas.sk/vseobecne-humanitne/nauka-o-spolocnosti/17452/?print=1>

Aj napriek vyššie uvedeným negatívam je byrokratický typ správy prirodzenou formou ľudskej kooperácie a existencie, ktorý dopĺňa rysy tržného riadenia. Úradníci sú nútený vykonávať správu a nezneužívať im pridelenú moc.

*Prvým zo sociológov, ktorí hovorili o pozitívnych rysoch byrokracie, bol nepochybne Max Weber. Kladné stránky byrokratickej správy vyzdvihoval v porovnaní s arbitrárnosťou a svojvôľe predbyrokratických foriem správy. Súčasne avšak nezastieral obavy zo starnutia a odludnenia, ktoré podľa jeho názoru bude každý ďalší vzostup byrokratizácie nutne doprevádzať.*⁹

Medzi hlavné prednosti byrokracie patrí technická výkonnosť, kde sa prvoradý dôraz kladie na rýchlosť, presnosť, odborný dohľad, kontinuitu.

V ďalšej časti sa pozrieme na vývoj názorov známych mysliteľov na fenomén byrokracie. Nie len rôzne vedné odbory môžu mať odlišné názory, ale taktiež vedci, ktorý sa zaoberajú štúdiou byrokracie majú odlišné chápanie pojmu byrokracia. Medzi popredných predstaviteľov by som chcela uviesť Maxa Webera, ktorý ako prvý definoval byrokraciu pozitívne. Ako ďalších by som rada uviedla kritikov M. Webera a to R. K. Mertona a M. Croziera. Ako ďalších by som rada uviedla C. R. Parkinsona, a to najmä za jeho satirický nadhľad na fenomén byrokracie, ktorý zformuloval do tzv. Parkinsonových zákonov. Ako posledného by som chcela predstaviť W. A. Niskanena, ktorý sa zaoberal najmä úradníkmi vo vyššom postavení.

1.1 Byrokracia podľa Maxa Webera

Max Weber je považovaný za jedného z najvýraznejších mysliteľov tohto storočia a za zakladateľskú osobnosť hlavne pre sociológiu. Podľa neho je štátna správa budovaná ako nástroj k uspokojovaniu verejných záujmov. Je presvedčený o čistej technickej prevahe byrokratického riadenia oproti všetkým iným formám správy. Zároveň predpokladal, že prevládnutie chladnej, nezúčastnenej účelovej racionality bude v byrokratických organizá-

ciách vykúpené za cenu rastúceho odludštenia ich činnosti. Zatiaľ čo substancionálna racionalita znamená, že subjekt je schopný jednať inteligentne na základe svojho vlastného výkladu diania a je si vedomý dôsledkov svojho jednania, funkcionálna racionalita byrokracie smeruje jednanie každého člena k cieľom, ktoré on sám neurčuje.¹⁰

Weberova charakteristika modernej byrokracie sa od predchádzajúcich foriem správy líši súborom pravidiel a princípov. Medzi ne patrí: princíp vymedzených úradných kompetencií, úradná hierarchia, princíp moderného úradovania na základe spisov, princíp vzdelávania úradníka, povinné pracovné doby a pevných a naučiteľných pravidiel¹¹.

Jedným z kľúčových Weberových pojmov, ktorým sa vo vzťahu k byrokracii zaoberal je pojem panstva. O panstve Weber hovorí: „*Herrschaft soll heißen die Chance, für einen Befehl bestimmten Inhalts bei angebbaren Personen Gehorsam zu finden.*“¹² Panstvo je tak chápané ako určitý predpoklad chovania sa osôb, ktorí poslúchnu rozkaz určitého obsahu. Vo Weberovom podaní teda význam pojmu „panstvo“ znamená určitú formu dominancie, alebo určitej autority.

Vo svojom diele *Autorita, etika a spoločnosť* zformuloval podmienky pre vznik byrokratického typu správy:

- rozvoj peňažného hospodárstva a pevná sústava daní,
- kvantitatívny nárast administratívnych úloh,
- kvalitatívne rozpätie a rozvoj správnych úloh,
- rozvoj komunikácie.¹³

⁹ KELLER, J. Sociologie organizace a byrokracie. 2. vyd. Praha: Slon, 2007, s. 145.

¹⁰ Tamtéž, s. 132.

¹¹ WEBER, M. *Autorita, etika a společnost*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1997, s. 65 – 67.

¹² WEBER, M. *Wirtschaft und Gesellschaft*. Paderborn: Voltmedia GmbH, 1925, s. 62.

¹³ HÁJKOVÁ, M. Diplomová práca, 2009, s. 10

Weberov ideálny typ byrokratických organizácií: „Ideálnym“ pritom nemyslel „žiadúci“, ale „rýdži“. Jeho ideálny typ je taký, ktorý kladie dôraz na reálne vlastnosti, ktoré považuje za najtypickejšie. Pri byrokraciách určil niekoľko zásadných charakteristík:

- Existuje jednoznačná hierarchia právomocí. Úlohy organizácie sú rozdelené medzi jednotlivých pracovníkov v súlade s touto hierarchiou. Byrokracia má podobu pyramídy s jasne stanovenými vzťahmi nadriadenosti a podriadenosti, čo jej umožňuje centralizované rozhodovanie a jeho koordinovanú realizáciu.
- Jednanie pracovníkov na všetkých úrovniach organizácie sa riadi písanými pravidlami. To však neznamená, že by sa byrokratické povinnosti vykonávali vždy mechanicky. S postavením v hierarchii rastie aj rozmanitosť prípadov, s ktorými si pracovník musí poradiť, a teda aj nárok na pružnú interpretáciu pravidiel.
- Úradníci pracujú na plný úväzok a dostávajú plat. Každé pracovné miesto v hierarchii je spojené s fixným platom. Od pracovníkov sa očakáva úsilie o kariéru v rámci organizácie. K povýšeniu dochádza na základe preukázaných schopností, seniority (odslúžených rokov) alebo kombináciou oboch týchto kritérií.
- Úlohy, ktoré úradník vykonáva v rámci organizácie, sú striktne oddelené od jeho súkromného života. Nie je žiadúce, aby sa činnosť na pracovisku prelínala s úradníkovým súkromným; bydlisko a pracovisko je oddelené aj fyzicky.
- Príslušníci organizácie nie sú vlastníčkmi hmotných prostriedkov, s ktorými pracujú. V tradičnej komunite majú roľníci a remeselníci kontrolu nad výrobným procesom a sú obvykle majiteľmi nástrojov, s ktorými pracujú. Naproti tomu v byrokracii nie sú úradníci majiteľmi svojich kancelárií a iných vecí, ktoré používajú.

Weber bol presvedčený, že čím viac sa bude organizácia blížiť jeho „ideálnemu typu“ byrokracie, tým efektívnejšie bude naplňovať ciele, ktoré si vytýčila.¹⁴

¹⁴ www. <http://referaty.atlas.sk/odborne-humanitne/psychologia/21631/socialna-organizacia>

Podľa Webera byrokracia nie je brzdou, práve naopak považuje ju za podmienku rozvoja výkonnej ekonomiky. Práve za toto svoje tvrdenie sa stal terčom kritiky R. K. Mertona a M. Croziera. Avšak aj napriek kritikám sú Weberove výklady a názory publikované v takmer každej publikácii zaoberajúcej sa pojmom byrokracie.

1.2 Byrokracia podľa R. K. Mertona

Robert K. Merton je jedným z kritikov Maxa Webera a poukazuje na nefunkčnosť byrokracie. Je najvýznamnejším predstaviteľom tzv. dynamického štrukturalizmu, teda druhej vývojovej fáze amerického štruktúrneho funkcionalizmu. Študoval hlavne sociálne štruktúry, sociálne vedy, analyzoval chovanie byrokracie a masové komunikácie.

Merton neporovnáva byrokratickú správu s tým, čo jej predchádzalo, ale skôr s tým, ako by správa mala vypadáť, aby bola únosná pre spoločnosť, ktorá sleduje vo všetkých svojich činnostiach predovšetkým maximálne možnú efektivitu.

Mertonovo pojetie avšak nevysvetľuje, prečo moderné spoločnosti, ktoré sú inak zamerané na dosahovanie maximálnej efektivity, tolerujú existenciu mašinérií, ktoré plytvajú časom, energiou, finančnými zdrojmi a taktiež nervami svojich spoluobčanov.¹⁵

Výrazne prispel aj k fungovaniu analýzy byrokracie, v podstate súhlasil s Weberovými charakteristikami byrokratického aparátu a nepopieral ani jej klady v systematickosti a vycvičenosti úradníkov, avšak domnieval sa, že neformálne organizácie môžu v určitých prípadoch fungovať lepšie než organizácie formálne.

Okrem iného Merton opisuje i fenomén „ritualizmu“ byrokracie, najväčší problém vidí v striktnom dodržovaní pravidiel a postupov bez ohľadu na potencionálne dopady. Podľa neho byrokracia je založená hlavne na dôslednom dodržovaní pravidiel a nariadení, čo spôsobuje stratu pružnosti pri zvláštnych podmienkach. Aby byrokratický úrad mohol správne fungovať, úradníci sa musia striktno držať pravidiel a nariadení, čím sa samozrejme ich

¹⁵ KELLER, J. Sociologie organizace a byrokracie. 2. vyd. Praha: Slon, 2007, s. 132.

práca stáva rutinou, alebo rituálom. Bol presvedčený, že byrokracia stráca schopnosť pružného a objektívneho riešenia praktických problémov.¹⁶

Podľa Mertona neosobné jednanie úradníkov, ktoré je doplnené stereotypnými rozhodnutiami vedú najmä ku konfliktu s verejnosťou. Zatiaľ čo úradník reprezentuje úradnú moc, čo mu zaručuje výhodu v možnom konflikte s klientom, klient má pocit, že úrad vrátane ich zamestnancov, by mal slúžiť verejnosti a teda aj jemu samému. Avšak na trhu neexistuje žiadna konkurencia a teda klient sa nemôže obrátiť na inú organizáciu, čo samozrejme posilňuje postavenie úradu.

1.3 Byrokracia podľa Wiliama A. Niskanena

Wiliam A. Niskanen je bývalý predseda Rady ekonomických poradcov prezidenta R. Reagana, v súčasnosti je jedným z najvýznamnejších amerických ekonómov a riaditeľom Cato institute. Jeho dielo „Bureaucracy and Representative Government“ (Byrokracie a zastupiteľská vláda) je považované za publikáciu verejnej voľby.

Je zástupcom ekonomickej teórie byrokracie, spadá do oblasti verejnej voľby, ktorá analyzuje byrokráciu a možnosť maximalizácie úžitku byrokrata.

Niskanen sa zaoberal predovšetkým úradníkmi vo vedúcich postaveniach.

Odmietal názor, že byrokrat je záujmovo neutrálnou osobou a zaoberal sa hlavne úžitkovou funkciou byrokratov, ktorá je charakteristická hlavne pre vrcholových úradníkov, ktorý majú kompetencie k rozhodovaniu. Domnieval sa, že týchto úradníkov zaujíma hlavne posilnenie ich vplyvu a zlepšenie ich postavenia. Podľa Niskanena majú byrokratické organizácie tri znaky. Zamestnancom úradu neplynie prebytok z rozdielu medzi príjmom a výdajom úradu do ich osobného príjmu, to znamená, že zamestnanci nie sú motivovaný minimalizovať výdaje úradu (organizácie) pri pevne danom rozpočte. Časť príjmov plynúcich do úradu pochádzajú aj z iného zdroja ako je predaj výstupov, to znamená, že príjmi úradu nie sú závislé na činnosti zamestnancov predávať čo najväčšie množstvo výstupov.

¹⁶ HÁJKOVÁ, M. Diplomová práca, 2009, s. 13

Ich príjmi sú vlastne výsledkom vyjednávacích schopností medzi úradom a vládou. A posledným znakom je, že výstup úradu je možné len ťažko porovnávať alebo merať.¹⁷

Niskanen teda dospel k záveru, že snahou byrokratov je maximalizovať rozpočet úradu, s čím samozrejme súvisí aj rast organizácie a teda aj zvýšenie vplyvu vedúcich pracovníkov. V priebehu času prešiel Niskanenov model rôznymi zmenami a došiel k zisteniu, že snaha byrokratov maximalizovať svoj rozpočet vedie za určitých podmienok až k dvojnásobnému výstupu, než by bol za optimálnych dokonale konkurenčných podmienok. To znamená, že byrokracia produkuje viac výstupov než je optimálne množstvo a zároveň ich produkuje neefektívne a s vyššími nákladmi.¹⁸

Byrokrati usilujú o čo najvyšší rozpočet, avšak len do tej doby než je od nich vyžadované viac práce a nárokov na ich vykazovanú činnosť.

1.4 Byrokracia podľa Parkinsona

Profesor C. R. Parkinson bol britský dôstojník, historik, spisovateľ a autor knihy *Parkinsonovy zákony*. Okrem iného napísal radu historických románov a niekoľko kníh o managmente. Avšak najviac sa preslávil jeho satirickým pohľadom na fungovanie štátnej byrokracie.

Obvyklý pohľad na Parkinsonovo vnímanie byrokracie býva prostredníctvom jeho tzv. Parkinsonových zákonov. Tie si v skratke uvedieme:

Prvým zákonom je **zákon narastajúcej pyramídy**. Tento zákon hovorí, že práce pribúda úmerne s tým, koľko času na ňu môžeme vynaložiť.¹⁹ Ide tu o priamu väzbu medzi časom a množstvom práce, podľa Parkinsona to obzvlášť platí pre administratívu, ktorá je charakteristická náročnosťou na čas.

¹⁷ Hájková, M. Diplomová práca, 2009, s. 16.

¹⁸ Tamtéž, s. 17.

¹⁹ PARKINSON, N. *Zákony profesora Parkinsona*. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1995, s. 7.

Zákon čierneho Petra, je to snaha previesť nepríjemnú úlohu na niekoho iného. Tento problém je možné posúvať smerom dole ale i smerom hore. Tento problém nie je však výlučný len pre štátnu správu.²⁰

Druhým zákonom, *výdaje narastajú úmerne s príjmami*, profesor Parkinson popisuje tendenciu byrokracie hospodáriť s väčším množstvom peňazí, než ktoré má k dispozícii. Na rozdiel od fyzických osôb sa štátna správa nezamýšľa nad hranicou ich rozpočtu. Štátna správa teda môže prichádzať stále s novými požiadavkami bez ohľadu na to aké má štátna správa, alebo vláda príjmi.²¹

Tretí Parkinsonov zákon *nárast prináša zložitosť a zložitosť prináša rozklad*. Týmto zákonom chcel Parkinson vlastne povedať, že čím je organizácia rozsiahlejšia zložitejšia, tým skôr zaniká. Samozrejme pokiaľ sú príznaky zániku včas podchytené, dá sa zánik oddialiť, bohužiaľ nie odvrátiť. Príznakmi môže byť napríklad aj vysoký počet členov v správnej rade.²²

Posledné dva Parkinsonové zákony sú si dosť podobné, sú to *zákon odkladu* a *zatvrdilec, čo všetko zamietne*. Zákon odkladu hovorí o úradníkovi, ktorý žiadosť klienta neodmietne hneď, ale navodí takú situáciu, kedy pre riešenie problému je nutné mnoho sedení komisie. Nepriamo naznačí klientovi, že jeho predstava o čase za kedy sa žiadosť vybaví je prakticky nereálna, a to vzhľadom na závažnosť problému a nutnosti mnohých zasadnutí komisie. Toto vlastne vedie k tomu, že klient sám od svojej žiadosti odstupuje. Naproti tomu zákon o zatvrdilcovi, čo všetko zamietne hovorí o takom úradníkovi, ktorý klientovu žiadosť rovno zamietne, a to z toho dôvodu, že je to preňho najjednoduchšie. V prípade, že by sa na žiadosť klienta vyjadril kladne, by sa mohol vystaviť rôznym problémom v podobe toho, že by musel zdôvodňovať svoje rozhodnutie a to je samozrejme spojené aj s množstvom práce. Existuje tu preň aj také riziko pre projekt, ktorý on schválil a nefunguje. V takomto prípade by mohol byť vedený k zodpovednosti za projekt, alebo k zdôvodneniu prečo takýto projekt schválil.²³

²⁰ Tamtéž, s. 26 – 28.

²¹ Tamtéž., s. 34 - 35.

²² Tamtéž, s. 113.

Vo svojich názoroch vychádzal z rôznych špecifických charakteristík administratívy. Parkinson vo svojich zákonoch vlastne zhrnul niektoré negatívne prejavy byrokracie.

1.5 Byrokracia podľa M. Croziera

Michel Crozier je významný francúzsky sociológ, ktorý poukazuje na úradníkov, ktorí pri sledovaní svojich vlastných cieľov používajú prostriedky, ktoré práve podľa Webera najviac slúžia neosobným cieľom organizácie.²⁴

Crozier v určitom zmysle zavŕšil kritiku Weberovho klasického pojatia Byrokracie. Vo svojich analýzach zdôrazňoval najmä negatívne plyvy tradičnej silnej francúzskej byrokracie na moderný rozvoj spoločnosti. Domnieval sa, že je akousi brzdou v dynamickom rozvoji spoločnosti. Sústredil sa na princípy, ktoré mali byť zárukou efektívneho fungovania a komunikácie byrokratickej organizácie, zároveň poukázal aj na princípy ideálneho typu byrokracie podľa Maxa Webera, ktoré nemajú ním predpokladané dehumanizujúci potenciál.²⁵

Ani podľa Mertonovho popisovaného ritualizmu byrokracie, nie sú podľa Croziera úradníci obeťami tlaku organizácie, práve naopak Crozier ich považoval za obratných spolupáchateľov.²⁶

Podľa Croziera, byrokracia okrem toho, že blokuje iniciatívu a účinnosť, blokuje aj snahu úradníkov získať priamo pod svoju kontrolu určité právomoci a prostriedky, ktoré im boli zverené. A práve toto je jeden z dôvodov, prečo si byrokraciu ponechávajú aj také organizácie, ktoré za normálnych podmienok požadujú produktivitu a účinnosť, okrem iného.²⁷

Jeho prínosom v štúdií byrokracie bol jeho odlišný pohľad na charakter jednaní členov organizácie a docenenie významu moci a konfliktu pre fungovanie organizácie.

²³ Tamtéž, s. 123 – 133.

²⁴ KELLER, J. Sociologie organizace a byrokracie. 2. vyd. Praha: Slon, 2007, s. 133.

²⁵ Tamtéž, s. 133.

²⁶ Tamtéž, s. 133.

²⁷ Tamtéž, s. 134.

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

2 NEGATÍVNE PREJAVY BYROKRACIE V PRAXI

Byrokracia, či chceme alebo nie, je súčasťou nášho každodenného života či v práci, v banke alebo pri vybavovaní nejakej záležitosti na úradoch. Žijeme v čase, kedy sa vieme rozprávať v reálnom čase s ľuďmi na opačnej strane zeme, otvoriť si účet v banke cez internetbanking, nakúpiť si potraviny, oblečenie, kozmetiku v podstate čokoľvek, vďaka vyspelým informačným technológiám. Stačí však, že potrebujete niečo vybaviť na úradoch a opäť sa ako keby posunieme niekoľko desaťročí naspäť. Tieto veci ma veľmi mrzia a zarážajú. Práve preto som sa v praktickej časti rozhodla rozobrať negatívne prejavy byrokracie v praxi. Mohla by som rozpísať xy príkladov, no rozhodla som sa rozobrať problematiku obnovy evidencie vlastníctva nehnuteľností vzhľadom na to, že ako mojich blízkych, tak aj mňa samú, sa táto nelogická byrokracia, ktorá je s ňou spojená dotýka. Ďalej rozoberiem byrokraciu verejnej správy vo vzťahu k jej zamestnancom, pretože práve to, ako pristupuje zamestnávateľ k svojim pracovníkom, vplýva na to, ako pristupujú pracovníci k svojim klientom. Samotnú analýzu komunikácie inštitúcii verejnej správy s občanmi a dotazníkový výskum spokojnosti občanov s komunikáciou s inštitúciami.

2.1 Obnova evidencie nehnuteľností (ROEP)²⁸

V tomto období prebieha na území SR obnova evidencie vlastníkov nehnuteľného majetku. Jej cieľom je usporiadať vlastnícke práva na pozemkoch, ktorých nie je jednoznačne určený vlastník. Táto problematika sa dotýka veľkého počtu obyvateľov, práve aj z tohoto dôvodu je potrebná riadna komunikácia s osobami, ktorý sú do tejto akcie zaangažovaní. Premieta sa tu značná byrokracia, nakoľko nie je možné zjednodušeným spôsobom preukázať svoje morálne vlastnícke právo na daný nehnuteľný majetok. Informácie o celej akcii sú komunikované len minimálne, a to konkrétne formou vývesky. Na tejto akcii je možné veľmi názorne ukázať fungovanie komunikácie vo verejnej správe a momenty byrokracie. Rozbor, ktorý v tejto súvislosti uvádzam je podložený aj mojou vlastnou skúsenosťou a môžem teda o celej tejto akcii vyjadriť v podobe zúčastneného pozorovania. Postup tejto akcie sa pritom dotýka xy počtu osôb, ktorí sa ocitajú v rovnakej situácii ako ja.

²⁸ <http://www.e-pravo.sk/decisions/view/210/obnova-evidencie-nehnutelnosti-roep>

Konanie o obnove evidencie nehnuteľností je technicky a právne zložitý proces, ktorý pozostáva z dvoch samostatných konaní, ktoré sú technicky a právne podmienené, a to z konania o zostavenie návrhu registra a z konania o schválenie registra. Komisia v konaní o zostavenie návrhu registra o obnove evidencie nehnuteľností vypracuje návrh registra na základe údajov poskytnutých nájomcami pozemkov, pozemkovými spoločnosťami alebo inými oprávnenými osobami, z katastrálneho operátu, štátnych archívov, z listín predložených účastníkmi konania, z výpovedí svedkov a z iných dôkazov získaných najmä pri prešetrovaní v obci a ďalších podkladov, pričom priebeh hraníc pozemkov v prírode sa spravidla nezisťuje. Proti tomuto návrhu je prípustné podať v zákonnej lehote námietky. Najneskoršie do uplynutia lehoty na podanie námietok majú osoby, ktorých sa toto konanie dotýka, právo podať návrh na konanie podľa § 11 zákona 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v platnom znení. Komisia ROEP posúdi dôvodnosť tohto návrhu a spolu s vlastným stanoviskom predloží návrh na rozhodnutie príslušnej správe katastra. Zákonomodarca zveruje do právomoci správe katastra rozhodovať o potvrdení vlastníckeho práva navrhovateľa titulom vydržania, pričom v tejto právnej norme ustanovuje podmienky a postup správneho orgánu v konaní o návrhu oprávnenej osoby, z ktorých vyplýva, že povinnosťou správneho orgánu je posudzovať splnenie zákonných podmienok vydržania v súlade s § 134 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ).

2.1.1 Úvod

Historicky všeobecne overeným spôsobom preukazovania vlastníckeho práva k pozemkom je zápis vo verejnej (štátnej) evidencii. Predmetom zápisu (evidencie) je jednak pozemok samotný a jeho určovacie znaky a jednak vlastnícke (prípadne iné najmä vecné) práva k ním a ich obmedzenia. Evidovanie vlastníckych práv k pozemkom do roku 1991 bolo hlavne mimo zastavaného územia obce (v extraviláne) len čiastočné a vo veľkej časti bolo deklarované len v právnych listinách (napr. v prídelových listinách, dedičských rozhodnutiach a pod.), prípadne v značnom rozsahu aj v pozemkovej a železničnej knihe.

2.1.2 Usporiadanie pozemkového vlastníctva

Nevyhovujúci stav evidovania vlastníckeho práva k pozemkom sa začal riešiť už v roku 1991 zakladaním evidencie právnych vzťahov k pôvodným nehnuteľnostiam (ZEPV PN). Pre nedostatok kapacít rezortu a so zreteľom na iné prioritné úlohy (informácie z KN pre

reštitúcie, transformácie družstiev, súdnych komisárov a pod.) sa nemohli zabezpečovať v plánovanom rozsahu. Prijatím zákona č. 330/1991 Zb. O pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách, v znení neskorších predpisov sa predpokladalo, že problém komplexného evidovania vlastníckych práv k nehnuteľnostiam je vyriešený, a preto sa v roku 1992 rozpracovalo 87 projektov pozemkových úprav (PPÚ). Postup uvedený v tomto zákone sa však ukázal počas aplikačnej praxe časovo a finančne náročný, vzhľadom na rozdrobenosť pozemkového vlastníctva, nedoloženosť vlastníckych vzťahov a relatívne nízky záujem vlastníkov o usporiadanie, v niektorých prípadoch i ťažko realizovateľný. Po zhodnotení skúseností a náročnosti sa vláda SR rozhodla v uznesení č. 10 z roku 1993 hľadať iný spôsob riešenia, a to s podstatne kratším časovým horizontom. Vypracovala sa „Konceptia usporiadania pozemkového vlastníctva v SR“, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 869. Ďalším uznesením vlády SR č. 572 sa schválilo „Organizačné zabezpečenie projektu, usporiadania pozemkového vlastníctva“, kde sa stanovil i orientačný termín dokončenia - do roku 1998. Na základe koncepcie usporiadania pozemkového vlastníctva a zákona č. 330 sa podľa stanovených osobitných predpisov začali spracúvať zjednodušené registre vlastníckych práv (Register vlastníckych práv - RVP a Zjednodušený register pôvodného stavu - ZRPS). V roku 1995 bol vypracovaný zákon NR SR č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej zákon). Podstatná časť tohto zákona je venovaná spoločenskej regulácii vzťahov na úseku preukázania vlastníctva k pozemkom, ktorý je v súčasnosti ťažiskovým práve pre svoju úlohu zvyšovania právnych istôt.

2.1.3 Konanie o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim

Obsahom zákona je konanie o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim. V konaní sa zisťujú všetky dostupné údaje o pozemkoch a právnych vzťahoch k nim a na ich základe sa zostavuje a schvaľuje register obnovenej evidencie pozemkov - ROEP. Účelom je takto jednorázovo vyhotoviť a plynulo potom aktualizovať súhrn aktuálne dostupných údajov, ktorý poskytuje určitú právnu istotu a súčasne nebráni neskoršiemu preukázaniu vlastníctva všeobecne platnými spôsobmi.

2.1.4 Predmet konania

Predmetom konania o obnove evidencie sú iba tie pozemky, ktoré sú od iných pozemkov oddelené hranicou vymedzenou vlastníckym právom alebo hranicou držby a ak nie sú ešte evidované v katastri nehnuteľností (ďalej KN). Ide najmä o pozemky mimo zastavaných území obce (čiže v extraviláne), ktoré sú zlúčené do väčších celkov. Evidované sú v starších evidenčných nástrojoch, pričom aj tieto podklady majú prirodzene rôznu technickú úroveň a vypovedaciu schopnosť. To platí aj o evidencii práv k týmto pozemkom (pôvodné pozemky).

2.1.5 Harmonogram konaní

Katastrálne územia, v ktorých sa v príslušnom kalendárnom roku uskutoční konanie sa uvedú v harmonograme konaní, ktorý na návrh Úradu geodézie, kartografie a katastra SR (ďalej úrad) a Ministerstva pôdohospodárstva SR (ďalej MP SR) schvaľuje vláda SR.

2.1.6 Správny orgán²⁹

V jednotlivých katastrálnych územiach je evidencia pozemkového vlastníctva na rozdielnej úrovni presnosti a technického vyhotovenia s rozličnými druhmi problémov. Preto sa na účely konania kat. územia rozdeľujú do piatich skupín v dvoch zoskupeniach :

- zoskupenie katastrálnych území
- operát pozemkového katastra sa zjednotil s operátom pozemkovej knihy - katastrálne územia so zjednoteným operátom pozemkového katastra s operátom pozemkovej knihy kde sa dá identifikácia parciel pozemkovoknižného stavu so stavom pozemkového katastra vykonať bez vážnejších problémov (43% územia SR),
- operát pozemkového katastra sa nezjednotil s operátom pozemkovej knihy, ale údaje v nich uvedené možno identifikovať - katastrálne územia s nezjednoteným operátom identifikácie medzi stavom pozemkovej knihy a stavom pozemkového katastra (24%).
- zoskupenie katastrálnych území

²⁹ <http://www.mpsr.sk/sk/index.php?navID=198&id=969>

- operát pozemkového katastra sa nezjednotil s operátom pozemkovej knihy a údaje v nich uvedené nemožno identifikovať - katastrálne územia s nezjednoteným operátom, kde sa náčrt nehnuteľnosti v pozemkovoknižných mapách nedá identifikovať s náčrtom nehnuteľnosti v mapách pozemkového katastra, resp. nie je k dispozícii operát pozemkového katastra a v prípadoch, kde chýbajú podklady z pozemkových reforiem (24%), operát vyhotovený na základe komasácie nepotvrdil súd, ale účastníci komasačného konania vstúpili do držby - katastrálne územia kde súd z historických dôvodov nevykonal autentifikáciu komasácií, prípadne s operátmi vyhotovenými podľa zákona č. 224/1925 Zb. a nariadení o úprave pomerov vzniknutých z osadníkov na základe pomeru námedzného alebo pomerov podobných na nemovitom štátnom majetku na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi (6%), kde nie je k dispozícii operát pozemkovej knihy - katastrálne územia, kde nie je pozemkovoknižný operát alebo nie je kompletný (3%).

Vecne príslušným správnym orgánom na konanie (ďalej iba správny orgán) v I. zoskupení je katastrálny odbor okresného úradu (ďalej KO OÚ), v II. zoskupení odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva okresného úradu (ďalej PO OÚ).

2.1.7 Komisia³⁰

Správny orgán zriaďuje pre každú obec ako dočasný a iniciatívny orgán komisiu na obnovu evidencie pozemkov a právnych vzťahov k nim (ďalej len komisia).

Komisia :

spolupracuje so štátnymi orgánmi a s účastníkmi konania pri príprave a pri organizačnom zabezpečení zostavení a ROEP,

zabezpečuje a zhromažďuje podklady potrebné na zostavenie registra a na rozhodnutie správneho orgánu podľa § 11 a 12 zákona.

Komisia má tiež plniť koordinačné funkcie s využitím znalostí miestnych pomerov, čomu zodpovedá i jej zloženie. Má 7 členov. Za členov komisie vysiela po jednom zástupcovi zo svojich zamestnancov KO OÚ, PO OÚ a Slovenský pozemkový fond a ak ide aj o lesné pozemky, štátna organizácia lesného hospodárstva. Jedným členom komisie je zástupca vyslaný obcou. Ďalších troch členov komisie určí s ich súhlasom správny orgán na návrh obce z vlastníkov, nájomcov, prípadne z držiteľov pozemkov. Predsedom komisie je člen vyslaný obcou. Prvé zasadnutie komisie zvoláva správny orgán, kde komisia schváli svoj rokovací poriadok. Činnosť komisie organizačne a materiálne zabezpečuje obec. Komisia zaniká zápisom údajov registra do KN. Pôsobnosť komisie je jedným z výrazov neštandardnosti zákonov zakotvených postupov pri usporiadaní pozemkového vlastníctva, ktoré sú vynútené neúplnosťou a nekompletnosťou jeho evidencie, ako aj akútnou potrebou riešenia tohto problému.

2.1.8 Procesný postup činnosti komisie

Konanie sa začína na podnet správneho orgánu, a to dňom vyvesenia oznámenia správneho orgánu o jeho začatí. V oznámení sa vyzývajú nájomcovia a iné oprávnené osoby, aby v určenej lehote poskytli údaje o pozemkoch a ich užívaní a o právnych vzťahoch k nim. Výsledkom konania je schválený ROEP. V rámci konania na návrh účastníka konania, resp. toho kto preukáže právny záujem, začne konanie podľa § 11 a § 12 zákona. Výsledkom konania podľa § 11 zákona je nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vydržiteľom - tzv. vydržanie. Takýmto originálnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva ex lege možno vydržať pozemky pri splnení zákonom stanovených predpokladov (okrem tých pozemkov, ktoré môžu byť len vo vlastníctva štátu). V konaní podľa § 12 zákona môže správny orgán rozhodnutím potvrdiť, že vlastníkom pozemku je iná osoba, než ktorej bolo právo osvedčené. Ide o osobitný procesný postup, ktorý má za následok, že verejná listina stráca právoplatnosťou rozhodnutia platnosť.

³⁰ <http://www.vyvlastnenie.sk/predpisy/zakon-o-niektorych-opatreniach-na-usporiadanie-vlastnictva-k-pozemkom/>

2.1.9 Zostavenie a schválenie registra

Úkony súvisiace so zistením podkladov a zostavením návrhu registra sa delia na úkony správneho orgánu, úkony komisie a úkony projektanta. Návrh registra zostavuje na základe zmluvy so správnym orgánom projektant. Po zostavení návrhu registra sa začína proces jeho posudzovania (patrí sem i posúdenie námietok), ktorý sa končí rozhodnutím správneho orgánu o schválení registra. Schválený register je verejná listina, na ktorej základe KO OÚ zapíše údaje registra do katastra záznamom.

2.1.10 Prehľad rozpracovaných a spracovaných registrov³¹

Celkový počet katastrálnych území v Slovenskej republike je 3525. Do dnešného dňa bolo podľa zákona č. 330 usporiadanie pozemkového vlastníctva zabezpečené v 522 katastrálnych územiach z celkového počtu 732 rozpracovaných katastrálnych území (či už vo forme registra pôvodného stavu, registra vlastníckych práv alebo zjednodušeného registra pôvodného stavu). V roku 1996 bolo harmonogramom katastrálnych území schválených 608 katastrálnych území v ktorých sa má uskutočniť konanie - ROEP a v roku 1997 205 katastrálnych území. Uzatvorené zmluvy so spracovateľmi - teda počet rozpracovaných registrov je 606. Zatiaľ zapísaných registrov do KN - 2 a ďalších 8 registrov je v procese zapisovania. Na prvý pohľad azda málo, no v skutočnosti až dnes sa dokončujú registre, ktoré boli harmonogramom schválené v roku 1996. Najpreukázanejším výsledkom usporiadania vlastníckych vzťahov či už podľa zákona č. 330 alebo zákona č. 180 je, že kým na začiatku 90-tych rokov boli právne vzťahy evidované na listoch vlastníctva v zastavaných častiach obcí v rozsahu 70% a v extravilánoch len 5% pozemkov, dnes tieto percentá dosahujú hodnoty v zastavanom území obce asi 85% a v extraviláne 14%. Zmyslom ROEP je sústrediť všetky dostupné údaje o pozemkoch v danom katastrálnom území a o právnych vzťahoch k nim, aby po zapísaní do KN mohli byť využívané ako údaje katastra, čo v konečnom dôsledku bude znamenať zrýchlenie operácií na trhu s nehnuteľnosťami, a teda i zvýšenie právnej istoty vlastníkov a iných oprávnených k nehnuteľnostiam.

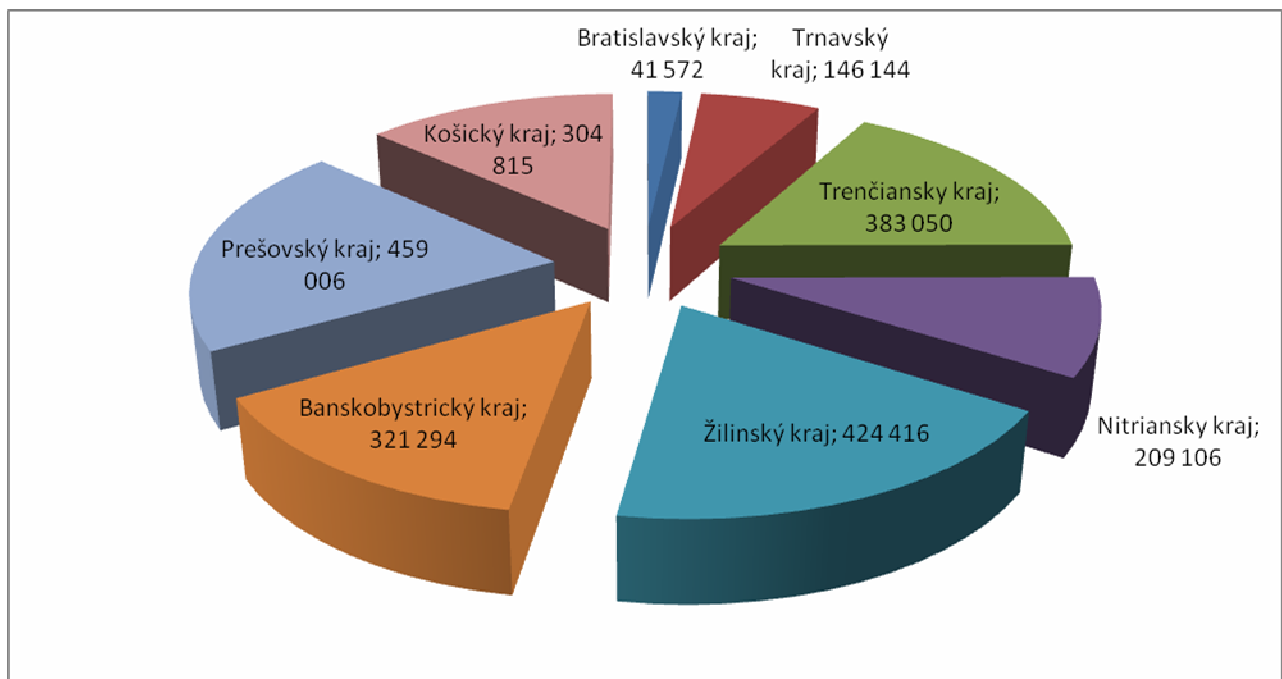
³¹ http://www.skgeodesy.sk/index.php?www=sp_file&id_item=446

2.2 (Ako) funguje ROEP v realite?

Ako príklad uvádzam prípad mojej sestry:

V roku 2008 sa sestra rozhodla, že bude stavať rodinný dom na pozemku matky, ktorá ho nadobudla darom od starého otca z Ameriky, ktorý tam žil aj zomrel, no nakupoval pozemky vo svojom rodnom meste, Ďurčiná. Tieto záležitosti boli realizované niekedy v 30-tych rokoch, kedy dochádzalo medzi ľuďmi predovšetkým k ústnym dohodám o kúpe resp. o výmene pozemkov. V prípadoch, že došlo aj k písomne uzatvoreným zmluvám, tieto neboli vložené a zavkladované na katastri, nakoľko si to zákon nevyžadoval. Práve takýmto konaním došlo k tomu, že hoci ústnou formou došlo k zmene vlastníctva, nedošlo k nemu zápisom na katastri a aktuálne je na katastri nasledovný počet nezistených/neznaných vlastníkov:

Graf 1 Prehľad neznámych vlastníkov

Údaje sa týkajú: 54,71 % z celkového počtu katastrálnych území, kde sa konal ROEP.

Zdroj: Úrad kartografie a katastra

A práve ústnou dohodou bola realizovaná aj kúpa parcely, ktorú daroval starý otec našej matke. Prvé, na čo sestra prišla, bolo, že spočiatku boli parcely zakreslené v katastrálnej mape vodorovne pozdĺž celej ulice a neskôr preklasifikované na záhrady a zakreslené zvisle k priľahlej ulici. Tieto úkony spôsobili, že danú parcelu vlastnili 10 majitelia. V roku 2008 už z vtedy papierovo 10 vlastníkov vzniklo presne 15 vlastníkov a 32 domnelých vlastníkov, nakoľko niektorí pôvodní vlastníci nemali v dedičstve svoj podiel prededený a 5 vlastníkov, ktorí nie sú známi.

Tento prípad sa dal riešiť viacerými spôsobmi. Prvý spôsob bol počkať na ROEP, ktorého príprava mala začať v roku 2009, alebo druhou cestou bolo osloviť advokátku o pomoc a osvedčiť vlastnícke práva notárskou zápisnicou.

Znamenalo to, že sestra oslovila advokátku a vyžiadala si právne poradenstvo. Musela vyhľadať a osloviť všetkých 15 vlastníkov a 32 domnelých vlastníkov a požiadať ich k súhlasu so vzdaním sa vlastníckych práv. K súhlasom museli doložiť dedičské rozhodnutia, ktorých pravosť musela byť overená notárom alebo matrikou. Následne advokátka spísala požiadavku na notársky úrad, kde notárka odobrila vydržanie vlastníckych podielov priamych a domnelých vlastníkov danej parcely.

Nadalej však zostáva otázných 5 vlastníkov, o ktorých nemá mesto žiadnu zmienku, dokonca ani kataster v pozemno-knižných vložkách nie. O týchto ľuďoch vieme len meno a priezvisko. Rovnako ani Register obyvateľstva v Banskej Bystrici nevydal iné prehlásenie ako len, že sa jedná o osoby neznáme. Tu nám však vzniká veľký problém, pretože 5 neznámych vlastníkov vlastní celkom podiel 38/144 z celkovej parcely vo výmere 365 m². Na radu advokáta sestra požiadala Krajský úrad pozemkového fondu v Žiline o dohodu na predaj podielu neznámych vlastníkov, ktorých zastupuje pozemkový fond, no neuspela. Pozemkový fond nesúhlasí. Tak opäť na radu advokáta požiadala o rozdelenie spoluvlastníctva predmetnej parcely a vytvorenie novej parcely už z existujúcej parcely o výmere, ktorá prislúcha vlastníctvu pozemkového fondu, opäť bezúspešne. Pozemkový fond odporučil riešiť situáciu súdnou cestou k prideleniu vlastníctva, ku ktorému dal taktiež negatívny postoj.

Sestra začala s vybavovaním cez leto 2008 a rozhodnutie z katastra obdržala v marci 2011 zatiaľ len o pridelení vlastníctva po známých vlastníkoch. Celkové náklady spojené s týmito úkonmi dosiahli sumu 1 500 €, zatiaľ nie sú konečné, nie sú tu pripočítané súdne

trovy, ktoré ju len čakajú. Len pre ilustráciu ceny, cena za 1m² v Ďurčinej je vo výške 1,33 €. Za celý pozemok by v reáli zaplatila 485,45 €.

Na rozdiel odomňa sa sestra vydala tou kratšou cestou, ja som sa spoliehala na riešenie ROEP. Zatiaľ čo sestra má už takmer celý pozemok vysporiadaný, mne komisia neodsúhlasila ani výmeru, ktorá zodpovedá vlastníckym podielom známych vlastníkov, ktorí samozrejme súhlasí s prepisom vlastníckym práv na moju osobu. Preto som sa aj ja rozhodla ísť cestou vydržania cez notársky úrad. Výsledkom celého úsilia je, že moje náklady sa už vyšplhali na takú sumu, že som si svoj vlastný pozemok vlastne kúpila druhýkrát.

V obci Ďurčiná začala prebiehať ROEP na intravilán v roku 2010. Ak by sestra počkala na ROEP musela by postúpiť všetky tieto kroky taktiež, no bola by oslobodená od nákladov, ktoré jej vznikli s právnou pomocou advokáta a notára. Avšak podľa informácii, ktoré som získala na obci, komisia schvaľuje rovnako len podiely za známych vlastníkov, nie neznámych. V prípade, ak by už na parcele „stála“ nehnuteľnosť odsúhlasili by vlastníctvo celej parcely. Čo by však znamenalo, že stavba by bola realizovaná na „čierno“. No a nakoniec ešte jedna zásadná informácia ohľadom ROEP. V prípade, ak komisia odsúhlasí vlastníctvo pozemkov, tieto súhlasy čakajú až na celkové ukončenie ROEP-u intravilánu a následne potom sa realizuje zápis do katastra nehnuteľností. Predbežný termín ukončenia v meste Ďurčiná, ktoré má 1100 obyvateľov, je v roku 2016.

Je skutočne nevyhnutné vynakladať až také úsilie na to, aby človeku úradne potvrdili vlastníctvo pozemku, ktorý je v jeho užívaní viac ako 70 rokov, kde za toto obdobie platí poriadne dane, sú doložené svedecké výpovede pamätníkov obce, súhlas s vydržaním pozemku obcov a súhlasy známych vlastníkov?

Z histórie ako som vyššie uviedla vieme, že toto nieje prvý pokus o zrýchlenie a zefektívnenie prepisu pozemkov. Ako vidíme stále niečo zlyháva, niečo, prečo to nefunguje a stále sú vydávané nové a nové zákony. Ako je možné, keď je teda snaha o urýchlenie a zlepšenie podmienok pre prepis pozemkov, že pozemkový fond neumožňuje odkup vlastníckych podielov pozemku po „neznámych“ účastníkoch? Potrebujú na to dôvod, v príklade, ktorý som vyššie uviedla je ten dôvod čierna stavba. V prípade, že by sme na pozemku nestavali je možné ba až dosť pravdepodobné, že by ten pozemok nikdy úplne ani vysporiadaný nebol. Z môjho pohľadu je to celé vlastne zbytočné, jedna vec je, že celý prepis trvá prídlho a nakoniec zistíme, že pozemok aj tak nie je vysporiadaný celý, možno len malá časť zná-

mych účastníkov aj to len v prípade, že sa všetci vzdajú svojho vlastníckeho podielu na pozemku.

Ako ďalšou negatívou by som videla nedostatočnú informovanosť občanov, čo je vlastne zámerom ROEP. Pri snahe vlastníkov získať podpisy o odobrenie, že pozemok patrí im, sa stretávali aj so situáciami kedy účastníci napísaný na liste vlastníctva, čo i len vlastnili 1m² požadovali tento pozemok, alebo sa snažili tento malý podiel vymeniť za celý iný pozemok, ktorý je vo vlastníctve žiadateľa. Podmienku, že musia užívať pozemok v dobrej vôli minimálne 10 rokov si vysvetlovali po svojom. V lepšom prípade, požadovali len finančnú náhradu, no boli aj prípady, kedy to kadegoricky odmietali podpísať a odobrať žiadateľovi. V tomto prípade sú všetky ostatné nazbierané podpisy žiadateľovi úplne zbytočné, pretože komisia takýto pozemok neodobrí žiadateľovi. Všetko to spočíva v spôsobe informovanosti občanov. Popis ROEP bol vyvesený na výveske na mestskom úrade. Popravde, len veľmi málo občanov číta vývesky, ak vôbec niekto. Ak sa zamyslíme, veď napríklad o kampaniach v boji proti rakovine sa dokážeme oboznámiť so všetkými detailami. Môžeme vidieť informačné letáky, ľudí, ktorí sú ochotný podávať informácie. Ako je možné, že v prípade súkromných organizácií, dokážu oboznámiť spoločnosť, dokonca aj tých, ktorý sa o danú problematiku nezaujmajú. No v prípade verejnej správy, úrady poskytujú len tie informácie a takým spôsobom, ktorý sa im zdajú byť nezbytné. Sú ľudia, najmä staršie ročníky, ktorí sú „jednoduchší“ a absolútne nepochopili význam ROEP. Nepochopili to, že ide o to, aby vlastníci pozemkov, ktorí za pozemok dlhé roky poctivo platili dane, starali sa oň a dlhodobo ho užívali, si ho konečne napísali na seba. Namiesto toho sa práve v našom meste strhla vlna hádok a dohadov. Zrazu mali všetci na všetko nárok. Nikto im nepodal informácie, že spoluvlastníci na pozemkoch nemajú právny nárok získať celý pozemok do svojho vlastníctva, ako sa o to niektorí pokúšali. Mnohokrát bolo až úsmevné zmýšľanie a chamtivosť ľudí. A práve táto nízka informovanosť je chyba verejnej správy. Neboli vydané žiadne informačné letáky, ani na mestskom kanáli neboli uvedené žiadne informácie. Ak sme požadovali na úrade bližšie informácie, respektíve ak sme sa stretli aj s problémami, stretli sme sa len s malou ochotou podávania informácií a ak sme sa aj niečo dozvedeli, tak to boli odborné vety, ktorý sa zamestnanec úradu naučil, ak by niekto predsalen požadoval informácie. Nedočkali sme sa žiadneho praktického vysvetlenia nieto ešte rady. Verejná správa prostredníctvom obecného/mestského úradu sa mala postarať pred začatím o dostatočnú informovanosť ľudí, aby projekt ROEP prebiehal ľahšie a v určitých

prípadoch aj rýchlejšie. Zamestnávateľ, v tomto prípade verejná správa mala zaistiť aby zamestnanci (úradníci) boli v takýchto prípadoch pre ľudí nápomocní, nie odmietaví.

Pred niekoľkými rokmi fungoval podstatne jednoduchší spôsob odobrenia vlastníckych práv k nehnuteľnosti o čom neboli ľudia informovaní, respektíve ak aj boli obce tieto projekty nedotiahli dokonca, ako to bolo aj v prípade mesta Ďurčiná. Alebo na druhej strane úradníci poskytujú informácie len s veľmi malou ochotou a komplikovaným jazykom pre jednoduchších ľudí. Z týchto dôvodov som sa rozhodla rozobrať v tretej kapitole to, ako komunikuje a motivuje zamestnávateľ so svojimi pracovníkmi – úradníkmi a v štvrtej kapitole, ako podáva verejná správa informácie širokej verejnosti.

3 PROBLEMATIKA BYROKRACIE VO VZŤAHU VEREJNEJ SPRÁVY A JEJ ZAMESTNANCOV

Tí, ktorí tvoria súčasť byrokratického aparátu, predstavujú vysoko špecifickú sociálnu skupinu. Výrazne sa odlišujú od iných skupín charakterom svojej práce, spôsobom života svojich členov, hodnotovou orientáciou a celkovým postavením v spoločnosti. Pritom je táto skupina ako celok veľmi rôznorodá smerom dovnútra, lebo do nej patrí práve tak minister, ako posledný referent. Snáď s výnimkou armády je ťažké nájsť inú sociálnu skupinu vnútorne tak bohatú rôznorodú a pritom navonok tak kompaktnú.

Byrokracia vykazuje veľa objektívnych i subjektívnych čŕt sociálnej triedy, zároveň však vykazuje veľa prvkov stavovských a najmä v jej horných poschodiach nechýbajú ani prvky kastovníctva. Pritom byrokracia nie je ani čistou triedou, ani klasickým stavom, ani bežnou kastou. Tiež v tomto ohľade sa teda vymyká identifikácia pomocou štandardných sociologických kategórií.

K už spomínaným paradoxom patrí aj to, že byrokracia je až nebezpečne všemocná, pritom každý jej člen je viac-menej bezmocný, je nahraditeľný a zameniteľný. Typický byrokrat sa tak ocitá v schizofrenickom rozpoležení. Ako člen mocnej organizácie sa cíti nepremožiteľný, ako zameniteľná súčiastka rozsiahlej byrokratickej mašinérie sa cíti bezmocný. Jeho vzťah k svetu je teda zmesou istej nadradenosti, ale aj istej zakomplexovanosti. Zatiaľ čo prvý postoj uplatňuje spravidla vzhľadom ku klientom, druhý pocit môže skúšať vzhľadom ku všetkým svojim nadriadeným.

Akákoľvek jeho úctyhodnosť je najviac odvodená od úctyhodnosti organizácie, ktorú reprezentuje, a jeho osobné kvality môžu na tejto skutočnosti zmeniť len relatívne málo. Možnosť jeho vlastnej profesijnej sebaúcty je najviac komplikovaná ešte aj tým, že vzhľadom k charakteru svojej činnosti a na rozdiel od mnoho ďalších profesií za sebou spravidla nevidí hmatateľné výsledky svojej práce.

Na jeho profesijný rast má vplyv dosiahnuté vzdelanie, počet odrobených rokov, v súkromnej sfére je zväčša uplatňovaný zásluhový profesijný rast, respektíve podľa jeho schopností a zručností, vo verejnej správe ako som už spomínala to tak nie. Tak sa mnoho krát stáva, že úradníka, ktorý pracuje na poste dlhšie, je možno schopnosťami na vyššej úrovni, profe

sijne „predbehne“ kolega, ktorý na úrade pracuje kratšie, ale má ukončenú napr. vysokú školu. Samozrejme môže nastať aj iný paradox, kedy mladšieho, vysokoškolsky vzdelaného zamestnanca v kariernom raste brzdí práve počet odpracovaných rokov.

Od zamestnancov úradov sa očakáva striktné a presné dodržiavanie zákonov a predpisov, vo väčšine súkromných firiem naberajú nových zamestnancov práve pre ich nový pohľad na vec, ktorý je pre firmu prínosom. Práve v tomto je verejná správa výnimočná od ostatných organizácií, nežiadajú od nových zamestnancov ich vlastný nový pohľad na vec, nezaujímajú ich názor na zlepšenie, zefektívnenie práce, jediné čo od neho vyžadujú je prítomnosť v práci a dodržiavanie predpisov a reprezentovanie verejnej správy navonok.

To, že vo vnútri verejnej správy je uplatňované hierarchické postavenie znamená, že úradník počúva len nariadenia a príkazy od vedúceho úradu a ten zasa od svojich nadriadených a práve tu vzniká problém pri komunikácii s občanmi. Úradníci poskytujú informácie len v rozsahu, ktorý sa im javí nezbytný, nemajú ochotu uľahčiť občanom vybevenie ich záležitostí. Preto je často snaha o získanie informácií na našej iniciatíve. Dostávame sa k informáciám od tzv. „stola“. Úradníci, ktorí majú najväčší kontakt s občanmi by často najlepšie vedeli poradiť, avšak poskytujú informácie, ktoré mu boli pridelené od nadriadených, ktorí mnoho krát s občanmi do styku ani neprídu. V prípade ROEP sa to taktiež prejavilo a to najmä tým, že úradníci nemohli prejavovať svoju vlastnú iniciatívu a usporiadať informačné prednášky s praktickými radami, taktiež nemohli vydávať informačné brožúry, alebo letáky. Ak by to aj urobili tak jedine vo svojej réžii a vo voľnom čase. Čo popravde je viac než nepravdepodobné.

A nakoniec, byrokratickí úradníci patria do kategórie zamestnancov, ktorí berú pevný plat bez toho, že by bolo možné stanoviť adekvátnosť výšky platu odvedenej práci. Podľa veľmi starostlivých taríf je byrokrat odmeňovaný dokonca aj za činnosť, ktorá môže byť úplne zbytočná a v konečnom dôsledku dokonca škodlivá a ochudobňujúca celú spoločnosť. Byrokrati sú i v rámci spoločnosti relatívne vysoko honorovaní z celkom iného dôvodu ako kvôli podanému výkonu. Musia mať toľko prostriedkov, aby vystačili s jediným monopolným zamestnávateľom pritom mohli svojim životným štýlom reprezentovať organizáciu, ktorú zastupujú. Jedná sa tu o výrazný prvok princípu stavovstva. Je však diskutabilné, čo je v ponímaní zamestnávateľa adekvátne ohodnotenie. Z objektívneho hľadiska usudzujem, že vzhľadom na to, že každý zamestnanec verejnej správy by mal mať ukončené vysokoškolské vzdelanie je finančné ohodnotenie podpriemerné.

4 KOMUNIKÁCIA INŠTITÚCII VEREJNEJ SPRÁVY S OBČANMI

Verejná správa podáva informácie inštitúciám, ako sú krajské úrady, mestské, obecné úrady, magistráty mestečiek, ktoré komunikujú s občanmi vo svojej samostatnej a prenesenej pôsobnosti v závislosti od toho aké informácie podávame.

4.1 Úradné tabule

Medzi najbežnejší a taktiež najstarší spôsob hromadnej komunikácie a informovanosti patrí bezpochyby úradná tabuľa. Úradné tabule sa najčastejšie vyskytujú v oblasti vyššej koncentracii občanov. V menších obciach sa úradné tabule zvyčajne nachádzajú v blízkosti obecných úradoch.

Obsahom úradných tabulí sú verejné vyhlášky ministerstiev, výpisy uznesení zo zasadnutí zastupiteľstva a rady, vypísané výberové konania, návrhy rozpočtu na ďalší rok.

4.2 Tlačiarenský odbor

Tlačiarenský odbor je súčasťou mestských a krajských úradov. Odbor realizuje všetky činnosti v samostatnej pôsobnosti:

- Pripravuje, organizuje a zaisťuje tiskové konferencie členov zastupiteľstva a úradu
- Spolupracuje s nadáciami a poskytuje im informácie o výsledkoch jednania orgánov kraja
- Poskytuje verejnosti informácie o činnosti úradu o zámeroch kraja
- Zaisťuje propagačné predmety kraja
- Zaisťuje prípadné grafické spracovanie materiálov kraja
- Zabezpečuje tvorbu, údržbu a organizáciu www stránky

4.3 Krajské periodikum

K týmto periodikám patria najmä mestské, obecné a krajské noviny. S obsahom novín zvyčajne bývajú: spravodajstvo, téma mesiaca, regionálna samospráva, informácie, rozhovory, kultúra, tipy na výlety, šport a zábava. Noviny taktiež ponúkajú priestor pre plošnú inzerciu. Cena týchto periodík je zvýhodnená a nižšia ako cena bulváru.

4.4 Internetové stránky

Každá jedna obec, mesto, kraj má oficiálnu internetovú prezentáciu. Po spustení týchto stránok sa spustí úvodná stránka s aktualitami s najnovšími dokumentmi. Z hlavného menu úvodnej stránky prejdeme na všetky odkazy, ktoré stránka ponúka.

Sekcia **Volené orgány** obsahuje odkazy na podrobné informácie o zastupiteľstve, rade.

Pre občanov je veľmi dôležitý odkaz **Verejné informácie**, pretože práve pod ním nájdú informácie potrebné napríklad pre podanie žiadostí, zistenie informácií, formuláre pre stiahnutie, návody na riešenie životných situácií, žiadosti pre cudzincov pre udelenie štátneho občianstva, alebo napríklad aj priestor pre podanie svojich podnetov a pripomienok.

Pod odkazom **Dokumenty** vieme nájsť rôzne formuláre, tlačivá na stiahnutie, ako aj úradná tabuľa. V tomto odkaze sú všetky najnovšie správy.

Zaujímavým odkazom je sekcia **Doporučujeme** kde sa nachádza niekoľko odkazov na portál verejnej správy, internetové stránky, e-portál územných samospráv, stránky európskej únie.

Na stránkach ma zaujalo počítadlo, ktoré sleduje navštevovanosť internetových stránok úradu.

Podľa môjho názoru sú internetové stránky samospráv respektíve ich prezentácie na internete veľmi zaujímavou a dobrou vizitkou. Prednosťou stránok je ich prehľadnosť, návštevník sa nestráca v neprehľadnom texte, nájde všetko, čo hľadá a potrebuje. Taktiež farebné grafiky pôsobia elegantne. Nevýhodou stránok je, že zväčša sú len v slovenskom jazyku, máloktorý úrad mal verziu v anglickom jazyku, o nemeckom jazyku nehovoriac. Túto skutočnosť vnímam ako negatívum pre cudzincov.

4.5 Vývesky

Pre zverejňovanie informácií majú úrady k dispozícii výveskové skrinky. Tie nemajú charakter úradných tabúľ. Hlavnou úlohou je zaistenie základného informačného servisu pre občanov. Vývesné skrinky spravujú kancelárie primátorov. Jeho zamestnanci sprostredkujú kontakt s jednotlivými mestskými úradmi a občianskymi iniciatívami, ktoré môžu pomôcť s distribúciou materiálu.

4.6 Informačné a turistické stredisko

Súčasný trend vedie verejnú správu k tomu, aby sústredila väčšinu dostupných informácií na jednom mieste. Povedľa rady rôznych informačných centier, ktoré sa špecializujú na určité oblasti, ako napríklad cestný ruch a informácie o kultúre, majú občania k dispozícii i mestské informačné a turistické stredisko. Tu môžu občania získať väčšinu informácií o činnosti daného úradu. Moderné informačné centrum by malo fungovať ako určitá „brána“ do úradu a občan-klient by mal väčšinu svojich požiadaviek vyriešiť práve na tomto mieste. Pracovníci centra by mali byť schopní pomôcť s vyplňovaním žiadostí, s kontrolou všetkých potrebných náležitostí rôznych podaní tak, aby občan nemusel „putovať“ po rôznych odboroch.

Náplň činností informačného a turistického strediska:

- Poskytovanie prvotnej informácie klientom prichádzajúcim do strediska, poskytovanie formulárov a poučenie o jeho vyplnení
- Prijímanie sťažností, žiadostí, námetov a podnetov
- Poskytovanie možnosti využiť internet a fax verejnosti
- Zastrešovať agendu strát a nálezov
- Podávanie informácií o ubytovaní, stravovaní, kultúrnych akciách v regióne
- Predaj reklamných a propagačných predmetov
- Predaj vstupeniek TicketPortal do divadiel, kín, klubov, na koncerty športové udalosti

4.7 Plagáty, letáky a ďalšie propagačné materiály

Plagáty aj letáky predstavujú neperiodické tlačoviny, ktoré informujú o prebiehajúcich akciách, o činnosti a poslaní organizácii. Plagáty sú spravidla veľkého formátu a obsahujú menšie množstvá textu. Pre plagáty sú dôležité rôzne heslá a slogany, či krátke texty, ktoré vzbudia pozornosť a sú dobre čitateľné aj z diaľky. Plagáty je možné umiestniť na plagátové plochy. Letáky môžu byť taktiež rozosielané poštou, rozdávané okoloidúcim, môžu byť k dispozícii na dôležitých miestach ako napríklad na informačno-turistickom stredisku.

4.8 Informačné brožúry

Okrem zmieňovaných letákov a plagátov môže mestská radnica vydávať aj obsiahlejšie informačné brožúry. Nemusí sa vždy jednať o rozsiahly text, niekedy stačia aj dva alebo tri listy, ktoré pevne držia pohromade. Brožúry by mali byť zrozumiteľné pre väčšinu občanov. Najčastejšie sú brožúry používané k poskytovaniu rád občanom a k podávaniu informácií o významnej udalosti.

4.9 Televízne štáby, miestna káblová televízia a rozhlas

V dôsledku technického rozvoja sa stáva vlastná rozhlasová stanica alebo vlastný televízny program dostupným spôsobom komunikácie s okolím. Tieto technológie sú dostupné i finančne a sú najmä relatívne jednoducho ovládateľné.

4.10 Výstavy a prezentácie

Výstavy možno vždy orientovať na aktuálne problémy mesta alebo na zámery a plány do budúcnosti. Pre umiestnenie výstavy je potrebné zvoliť frekventované miesto ako napríklad vstupné haly úradov, pasáže nákupných centier a podobne. Návštevníci môžu tak hlasovať za niektoré plány alebo navrhovať nové riešenia. Takéto výstavy potom nemajú len informačný charakter, ale sú výborným prostriedkom pre získanie spätnej väzby od občanov.

4.11 Úrad práce sociálnych vecí a rodiny

Skúmať komunikáciu úradu práce sociálnych vecí a rodiny som sa rozhodla práve preto, že sa jedná čisto o orgán štátnej správy a možno teda predpokladať, že komunikácia s občanmi v porovnaní s magistrátom alebo krajským úradom bude v mnohých veciach odlišná.

Úrad práce predstavuje organizačnú zložku štátu, voči ktorej plní Ministerstvo práce a sociálnych vecí zriaďovateľskú funkciu. Jedná sa o spravovací úrad, ktorý zabezpečuje štátnu politiku zamestnanosti a ďalšie úlohy, ktoré vyplývajú zo zvláštnych právnych predpisov.

Pri komunikácii magistrátu a krajského úradu boli cieľovou skupinou všetci občania mesta alebo kraja. Úrad práce taktiež ponúka služby všetkým občanom, ale hlavnú pozornosť

sústredia na špecifické skupiny občanov, ktorým má úrad práce pomôcť vyriešiť určitú životnú situáciu. Úrad práce postupuje podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám.

Všetkým občanom poskytuje informačné služby v oblasti pracovných príležitostí, najmä informácie o:

- Voľných pracovných miestach na území SR a krajinách EU
- Situácii na trhu práce v SR a krajinách EU
- Podmienkach zamestnanosti v zahraničí
- Možnostiach ďalšieho vzdelávania

Poskytuje poradenské služby pre:

- Voľbu povolania
- Voľbu rekvalifikácie
- Sprostredkovanie vhodného zamestnania
- Výber vhodných nástrojov aktívnej politiky zamestnanosti

Uchádzačom o zamestnanie

- Poskytuje služby spojené so sprostredkovaním vhodného zamestnania
- Vypláca podporu v nezamestnanosti a podporu pri rekvalifikácii
- Môže poskytnúť príspevok na zriadenie účelného pracovného miesta za účelom výkonu samostatne vyčlenenej činnosti
- Môže poskytnúť preklenovací príspevok pri zahájení samostatnej zárobkovej činnosti.

Ďalšou cieľovou skupinou sú **záujemcovia o zamestnanie**, ktorým úrad práce poskytuje služby spojené so sprostredkovaním vhodného zamestnania a môže zabezpečiť rekvalifikáciu.

Významnú cieľovú skupinu predstavujú **zamestnávatelia**. Tí môžu využiť poradenské a informačné služby v oblasti pracovných príležitostí. Úrad práce im vyhľadáva na voľné pracovné miesta uchádzačov o zamestnanie a záujemcov o zamestnanie, poskytuje im informácie a poradenstvo v otázkach spojených so zamestnávaním osôb so zdravotným postihnutím a mnohé ďalšie.

4.12 Formy komunikácie

Formy komunikácie s občanmi sa značne líšia od tých, ktorí majú za úlohu osloviť čo najširší okruh občanov. Podľa môjho názoru sa občania začnú o informácie inštitúcii, ako je úrad práce sociálnych vecí a rodiny zaujímať až vtedy, keď potrebujú ich pomoc. Z toho taktiež vyplýva, že nemá zmysel pokúšať sa oslovovať všetkých občanov, ale len určité cieľové skupiny. Každý občan, ktorý sa dostane do životnej situácie, kedy potrebuje komunikovať s úradom práce, musí túto inštitúciu skontaktovať sám.

Pokiaľ občan navštívi budovu úradu práce, môže sa hneď v vstupnej hale jednoducho zorientovať vďaka informačnej tabule.

Pracovníci úradu práce poskytujú informácie len z okruhu svojej činnosti. A práve aj z tohto dôvodu sú uvedené informácie na internetových stránkach tohto úradu. Veľmi užitočný je bezpochyby odkaz **Pre občanov**, ktorý nájdeme v hlavnej ponuke. Tu môžu záujemcovia využívať služby hľadania zamestnania podľa ľubovoľných kritérií, čo je veľmi jednoduché a praktické. Ďalej je k dispozícii formulár pre záujemcov o prácu, práva a povinnosti uchádzača a záujemcu, zoznam agentúr práce, informácie o školách a odboroch.

Užitočné informácie majú k dispozícii zamestnávateľa, ktorí určite ocenia možnosť zadávania a taktiež prehliadania voľných miest, hľadanie záujemcov o prácu či informácie o možnosti získania dotácií. Sú tu i formuláre na stiahnutie a tiež pre zamestnávateľov dôležitá štatistika ceny práce.

Hlavná ponuka obsahuje taktiež rubriku **Štatistiky**, v ktorej sú vedľa štatistiky nezamestnanosti zverejňované štatistické údaje, ktoré sledujú nezamestnanosť absolventov škôl, rekvalifikácii uchádzačov o zamestnanie alebo štatistiky o uchádzačoch z Európskej únie.

Výročné správy a právne predpisy z oblasti zamestnanosti sú zatriedené do rubriky **Obecné informácie**.

Na internetových stránkach úradu práce sociálnych vecí a rodiny kladne hodnotím ich prehľadnosť a logické členenie odkazov. Prezentácia je účelná a k dispozícii je maximálne množstvo informácií potrebných pre riešenie životných situácií spojených s oblasťou zamestnanosti.

4.13 Dotazníkový výskum

Ciel', technika a predmet výskumu

Cieľom výskumu bolo zistiť, aká je úroveň spokojnosti občanov s komunikáciou s verejnou správou. Tretiu časť bakalárskej práce som venovala popisu mnohých spôsobov podávania informácii, ktoré verejné inštitúcie využívajú. Veľmi ma zaujalo, ako ľudia tieto informačné zdroje vnímajú, či ich považujú za dostatočné a ako hodnotia úroveň niektorých z nich.

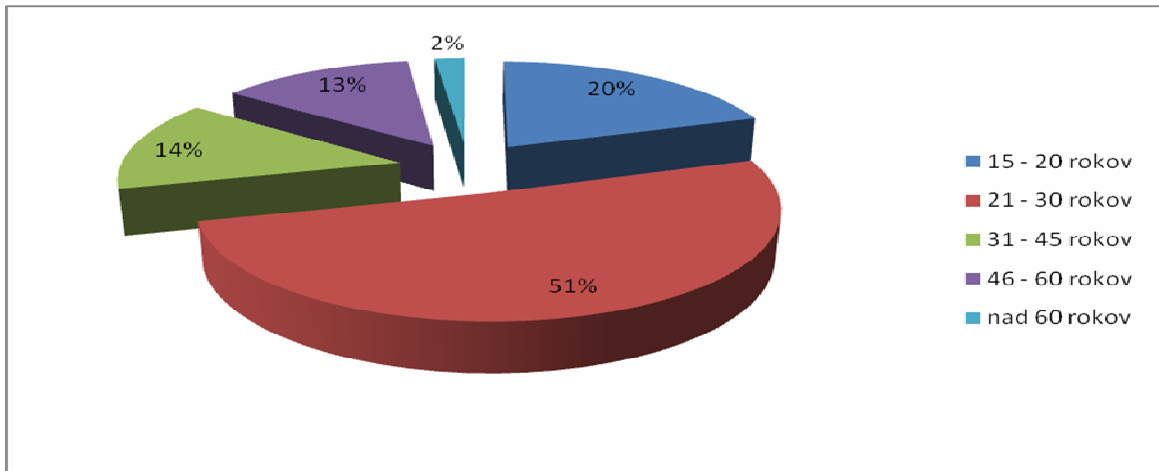
Prieskum bol realizovaný na základe dotazníka. Dotazník predstavuje významnú techniku získavania informácii, ktoré umožňujú získať pomerne jednoduché údaje od väčšieho počtu skúmaných osôb. V mojom výskume som použila dotazník anonymný.

Predmetom výskumu boli názory občanov zamerané na úroveň informovanosti zo strany verejnej správy, posúdenie miery využívania konkrétnych zdrojov informácii a spokojnosti s obsahovou stránkou regionálnych novín.

Prieskumu sa zúčastnilo 100 respondentov v kategórii nad 15 rokov na území Slovenskej republiky v Žilinskom, Trenčianskom, Košickom a v Bratislavskom kraji. Ďalším kritériom výberu respondentov bolo zastúpenie občanov so všetkými stupňami dosiahnutého vzdelania. Som si vedomá toho, že táto vzorka respondentov nemá dostatočnú vypovedateľnú hodnotu, ale vzhľadom na to, že podobný výskum nebol ešte realizovaný, môže aj týchto pár dotazníkov mnohé vypovedať.

4.13.1 Základný profil respondenta

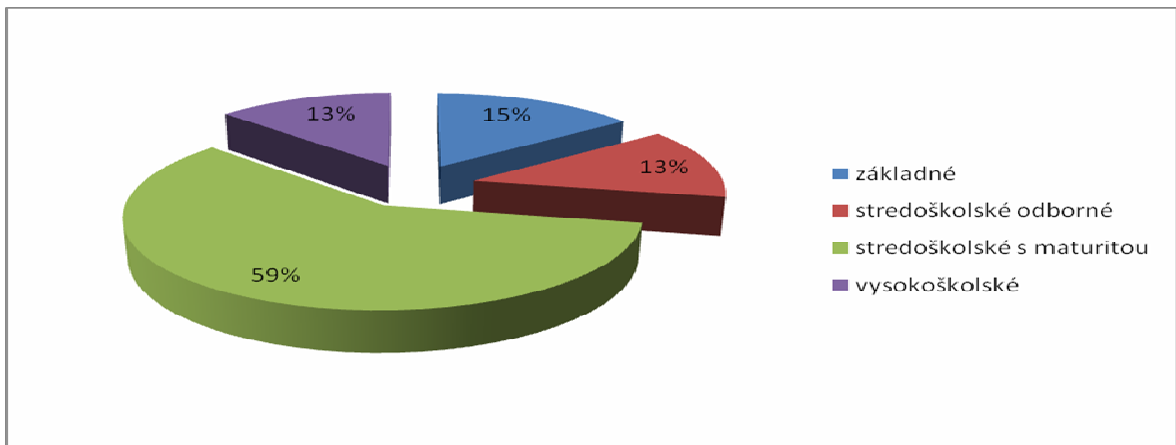
Graf 2 Prehľad respondentov podľa veku

Zdroj: Vyhodnotenie dotazníka, vlastné spracovanie

Dotazník vyplnilo 56 mužov a 44 žien, z ktorých je väčšina starších než 31 rokov. V dotazníku považujem sa dôležitý stupeň dosiahnutého vzdelania. Očakávam, že sa budú odpovede na základe odlišného stupňa vzdelania líšiť. Niektoré otázky som vyhodnotila práve s prihliadnutím na túto skutočnosť.

Graf 3 Respondenti podľa dosiahnutého vzdelania

Zdroj: Vyhodnotenie dotazníka, vlastné spracovanie

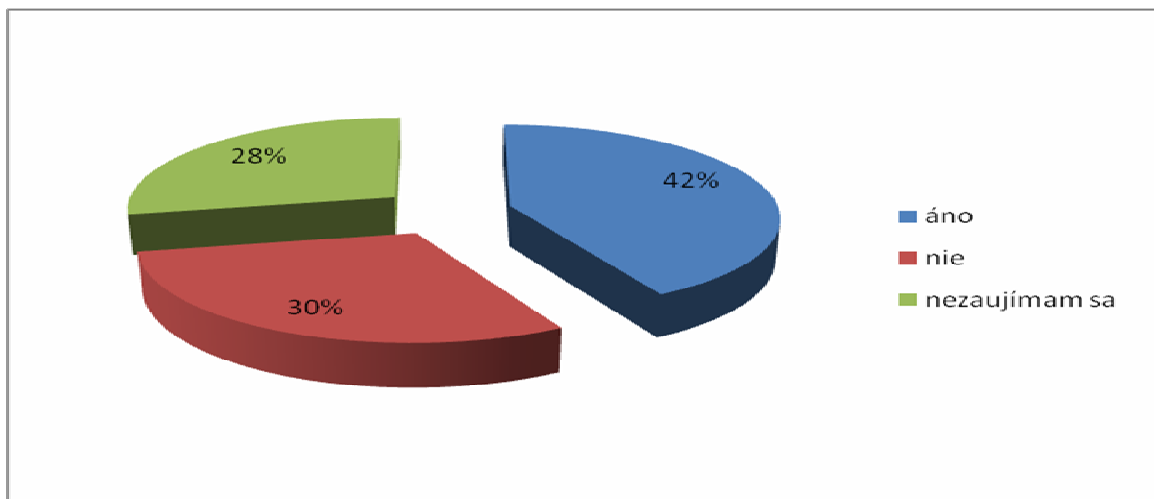
Ďalším ukazovateľom v dotazníku je hľadisko bydliska respondentov. V dotazníku sú zahrnuté 4 kraje Slovenskej republiky.

Žilinský kraj	25% z opýtaných
Bratislavský kraj	25% z opýtaných
Trenčiansky kraj	25% z opýtaných
Košický kraj	25% z opýtaných

4.13.2 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

V prvej otázke som sa pýtala, či sa *ľudia cítia byť dostatočne informovaní o dianí vo svojom meste*. Výsledky zobrazuje nasledovný graf.

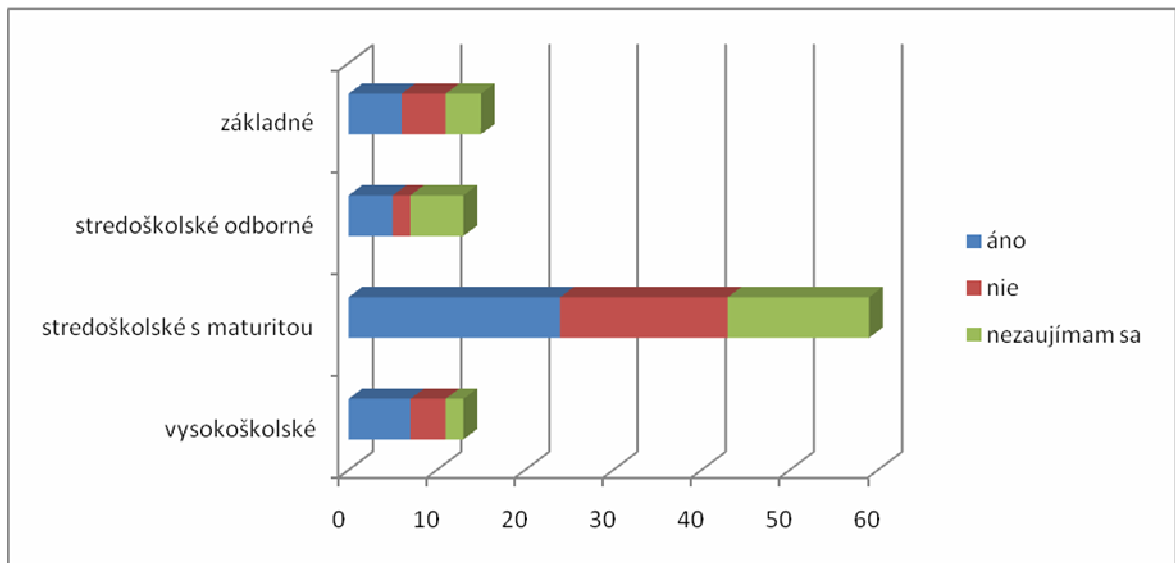
Graf 4 Spokojnosť s poskytovaním informácií zo strany svojho mesta

Zdroj:vyhodnotenie dotazníka, vlastné spracovanie

Dostatočne informovaných ľudí sa cítilo 42% z opýtaných. Až 30% z opýtaných sa necítia byť dostatočne informovaní. 28% sa nezaujíma o dianie vo svojom meste. Ako negatívny ukazovateľ hodnotím nezaujem ľudí o dianie, ale rovnako negatívne hodnotím skutočnosť, že až 30% ľudí nedostáva dostatok informácií respektíve nie tie, ktoré potrebujú.

Graf 5 Spokojnosť s poskytovaním informácií v závislosti stupňa vzdelania

Zdroj: Vyhodnotenie dotazníka, vlastné spracovanie

Z výsledkov je možné čítať, že respondenti s vyšším stupňom vzdelania sa vyjadrujú najčastejšie kladne i záporne. Klesá podiel tých, ktorí sa o dianie vo svojom meste nazaujímajú. V dotazníku mohli respondenti vyjadriť svoje návrhy na zlepšenie.

Najčastejšie uvedené návrhy na zlepšenie kladené podľa opakovateľnosti:

- Viac informácií v celoštátnych tlačovinách
- Viac informácií v televízii
- Viac prospektov v schránkach
- Viac verejných zhromaždení

V ďalšej otázke som sa respondentov pýtala, z *akých zdrojov informácií o dianí v meste najčastejšie čerpajú*. Na stupnici od 1 do 5 (systém známok v škole) mali vyjadriť, do akej miery získané zdroje využívajú. Známkam som pridala tieto významy:

1 = tento zdroj používam pravidelne

2 = často

3 = občas

4 = takmer vôbec

5 = vôbec nie

Respondenti hodnotili 5 ponúknutých zdrojov. Jednotlivé zdroje sú kladené podľa miery užívania.

Tabuľka 1 Vyhodnotenie užívania zdrojov informácií

Regionálne tlačoviny	Vyhodnotenie dotazníka ukázalo, že regionálne tlačoviny predstavujú dôležitý zdroj informácií. Až 39% z opýtaných označilo, že využíva pravidelne tieto tlačoviny, 13% z dotazovaných označilo 5, čo znamená, že tento zdroj nevyužívajú vôbec.
Internetové stránky mesta	V prieskume sa odzrkadľuje, že je čas techniky. Až 78% opýtaných označilo stupeň 2, čo znamená, že stránku navštevujú často a len 3% uviedli, že takmer vôbec. Tento výsledok pripisujem tomu, že internet je v tomto čase každodennou samozrejmosťou.
Regionálna televízia	Rozsah tohto média je značne obmedzený, nakoľko len 40% opýtaných má možnosť sledovať túto televíziu. Napriek tomu sa umiestnila na 3 mieste vo využívaných zdrojoch informovania sa.
Vývesné skrinky	Vývesné skrinky patria medzi najmenej využívané zdroje. Celých 65% pri tomto zdroji označilo 5. 23% respondentov označilo 4, 12% opýtaných trojku a 10% označilo 2. Pravidelne nesleduje nikto z opýtaných.
Účasť na zasadnutí zastupiteľstva	Možnosť čerpať informácie priamo od zastupiteľov mesta na zasadnutiach zastupiteľstva využíva len nízke percento občanov. Až 90% opýtaných označilo 5. Zvyšní uviedli, že sa zasadnutí zúčastnili len raz alebo občas.

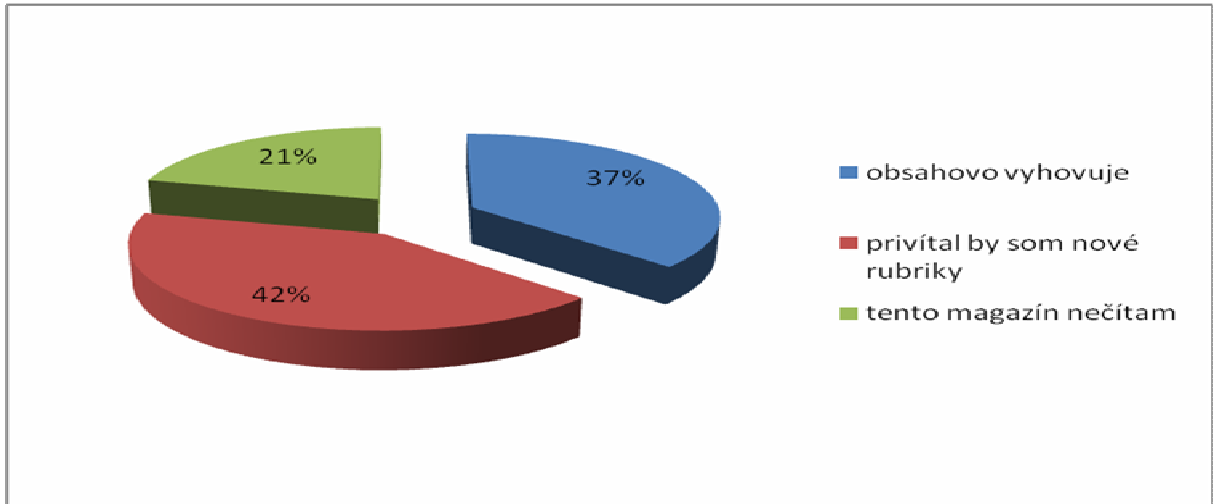
Zdroj: Výsledok dotazníka, vlastné spracovanie

Respondenti, ktorí používajú aj iné než ponúknuté zdroje informácií napísali nasledovné:

1. Televízia	43%
2. Osobný kontakt	21%
3. Internetové informačné servery	19%
4. Letáky	12%
5. Rozhlas	8%

Tretia otázka sa týkala spokojnosti s obsahovou náplňou regionálnych novín. Výsledky tohto bodu znázorňuje nasledujúci graf:

Graf 6 Spokojnosť s obsahovou náplňou regionálnych novín

Zdroj: Vyhodnotenie dotazníka, vlastné spracovanie

Dá sa povedať, že 1/3 opýtaných je s magazínom spokojná. Až 42% opýtaných by však uvítala nové rubriky. Taktiež aj v tejto otázke sa prejavilo, že respondenti s vyšším vzdelaním čítajú magazín pravidelne a majú taktiež viac pripomienok k jeho obsahu. Najčastejšie uvádzané návrhy na nové rubriky:

- Názory občanov
- Viac článkov o známych osobnostiach
- Křížovky, rébusy
- Viac článkov pre mladých
- Zdravie a recepty
- Príbehy zo života

Ďalšia otázka sa týkala sledovania vysielania kábelovej/regionálnej televízie. V tejto otázke sa prejavilo to, v akej časti Slovenska respondenti žijú, pretože nie v každej časti republiky majú kábelové pokrytie. Po vyradení dotazníkov, v ktorých respondenti uviedli,

že nemajú kabelovú televíziu pripojenú, zostalo asi len 50% dotazníkov, ktoré som vyhodnotila.

Kablovú/regionálnu TV sleduje:

- Pravidelne: 28%
- Občas: 40%
- Vôbec: 32%

Nedostatok voľného času a nezáujem o program regionálnej TV. To sú dôvody, prečo 32% respondentov túto stanicu nesleduje, napriek tomu, že majú kablovú TV pripojenú. Na túto otázku naväzovala otázka piata, kde som zisťovala, ako pravidelne oslovení sledujú priame prenosy zo zasadania zastupiteľstva mesta, ktoré vysiela práve kablová/regionálna TV.

Priame prenosy zo zasadnutia zastupiteľstva mesta sleduje:

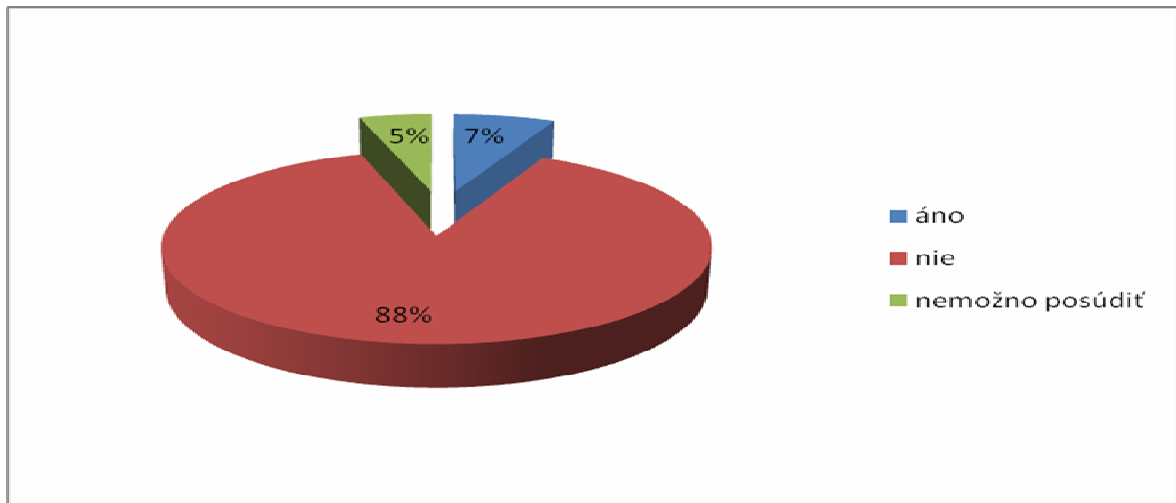
- Pravidelne: 3%
- Občas: 33%
- Vôbec: 64%

I pri tejto otázke ma zaujímali dôvody, prečo ľudia tieto prenosy nesledujú. Objavili sa tieto argumenty, ktoré sú zoradené podľa opakovania:

- Nemám záujem 54%
- Nepoznám vysielač čas 16%
- Nedostatok voľného času 14%
- Nesympatie k zastupiteľstvu 16%

V poslednej otázke som zisťovala, či sa občania cítia byť dostatočne informovaní zo strany Krajského úradu.

Graf 7 Úroveň spokojnosti s podávaním informácií

Zdroj: Vyhodnotenie dotazníka, vlastné spracovanie

V prípade, ak respondent označil „nie“, mal možnosť uviesť, akou formou by informácie od krajského úradu získavali najradšej. Z tých 88% opýtaných, ktorí odpovedali „nie“ by uvítalo periodiku, televízne vysielanie alebo informácie v denných tlačovinách alebo by uprednostnili osobné dotazovanie na verejných stretnutiach.

Vo všeobecnosti by som z výsledku dotazníkového šetrenia mohla konštatovať, že verejná správa, mesto, má spôsoby ako informovať svojich občanov. Otázne je, či využíva naplno svoje možnosti a poskytuje informácie, o ktoré majú ľudia záujem. Z dotazníka jednoznačne vyplýva, že ľudia, ktorí majú záujem o dianie sa vo svojom meste nie vždy dostávajú tie informácie, ktoré potrebujú a zaujímajú ich. Ľudia by uvítali skôr modernejší spôsob komunikácie. V dnešnej dobe len málo kto pozerá obecné/mestské vývesky a už vôbec nemajú ľudia čas zúčastňovať sa na verejných zastúpeniach (pripisujem toto negatívum najmä tomu, že schôdze sa uskutočňujú v čase, kedy ľudia pracujú). Ako najčastejší informačný zdroj ľudia využívajú regionálne tlačoviny, hoci aj tu by ocenili doplnenie obsahu o zaujímajšie príspevky, ako napríklad články o známych osobnostiach, krížovky a rébusy, viac článkov pre mladých, príspevky o zdravý, kráse a recepty, príbehy zo života...

Mojím odporučením pre inštitúcie verejnej správy je, aby sa zamysleli nad potrebami človeka dnešnej doby a prispôbovali sa ich potrebám. Informácie by mali podávať atraktívnejším spôsobom, aby celkovo zlepšili svoj obraz v širokej verejnosti.

ZÁVER

Cieľom bakalárskej práce bolo poukázať na negatívne prejavy byrokracie na vybranom príklade z praxe, spôsob komunikácie verejnej správy s občanmi a vymedziť vzťah verejnej správy a jej zamestnancov. Vo svojej práci som sa ako na prvé zamerala na vymedzenie pojmu byrokracie. Vysvetliť, čo slovo byrokracia vlastne znamená prostredníctvom postojov a názorov viacerých významných sociológov a vedcov. Z dostupnej odbornej literatúry som čerpala informácie ohľadom vymedzenia byrokracie a jej typických znakov, tzv. negatívne ale aj pozitívne prejavy.

Nakoľko som mala vymedziť negatívne prejavy byrokracie na príklade z praxe, zaoberala som sa v práci aktuálnym ROEP, ktorý momentálne prebieha v mestách a obciach SR. Cieľom je eliminovať nevysporiadané pozemky a snaha vysporiadať pozemkové vlastníctvo. Ako sa v praxi ukazuje aj tento systém ako mnohé pred ním má svoje chyby a nedostatky. Na tieto nedostatky som sa pokúšala poukázať práve na príklade z vlastných skúseností, kde bola a je snaha právne doriešiť vlastnícke právo pozemku, ktorý je v užívaní našej rodiny už niekoľko desiatok rokov. Preto sa riešenie situácie zdá byť niekedy až ne-logické. Systém ROEP vlastne rieši len známe situácie (majiteľov), a preto pre majiteľov nevysporiadaných pozemkov vôbec nič nerieši. Odbremeňuje ich najmä len od finančných nákladov, ktoré by platili ak by šli vlastnou cestou cez notársky úrad.

V ďalšej časti som sa zameriavala na vymedzenie byrokracie vo vzťahu verejnej správy a jej zamestnancov. Riešila som spôsob odmeňovania, kariérny rast vo verejnej správe, ktorý sa v mnohom líši od súkromného sektora. V súkromnej sfére sa uplatňuje skôr spôsob „zásluhy“, kdežto vo verejnej správe sú úradníci odmeňovaný „tabuľkovo“, čo znamená mnohokrát nečinnosť a pohodlnosť úradníkov. Kariérny rast je otázkou skôr odpracovaných rokov, alebo známostí ako otázka schopností, cieľavedomosti a zásluhovosti. V týchto otázkach ja vidím práve prejavy byrokracie, vo vzťahu verejnej správy a jej zamestnancov.

V poslednej časti mojej práce som opisovala spôsob komunikácie verejnej správy, jej organizácií s občanmi. Vymedzila som prostriedky prostredníctvom ktorých informácie verejná správa poskytuje ďalej občanom. Súčasťou tejto kapitoly bolo i dotazníkové riešenie, kde som sa zameriavala najmä na spokojnosť s poskytovanými informáciami, ale i návrhmi na zlepšenie, na najviac využívané informačné prostriedky.

Výsledkom mojej práce je objasnenie významu fungovania ROEP, poukázanie na chyby spôsobené verejnou správou pri informovaní občanov a taktiež chybu verejnej správy ako zamestnávateľa pri ukladaní povinností informovania občanov.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- [1] HÁJKOVA, Michala. *Byrokraté jako zájmová skupina*. 2009. 66 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta. Vedúci práce Ing. Martin Křivánek. Dostupné taktiež z IS MU:
<http://is.muni.cz/th/76076/esf_m?info=1;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3DBYROKRAT%C3%89%20JAKO%20Z%C3%81JMOV%C3%81%20SKUPINA%20agenda:th%26start%3D1>
- [2] KELLER, J. *Sociologie organizace a byrokracie*. 2. preprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2007. 182 s. ISBN 9788086429748.
- [3] PARKINSON, N. *Zákony profesora Parkinsona*, 1. vyd. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1995. 147 s. ISBN 80-205-0465-6.
- [4] WEBER, M. *Autorita, etika a společnost*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1997, 296 s. ISBN 80-204-0611-5.
- [5] WEBER, M. *Wirtschaft und Gesellschaft*. Paderborn: Voltmedia GmbH, pôvodne vydané r. 1925. 1311 s. ISBN 3-938478-72-1.

Internetové zdroje

- [1] *Deviácia a soc. kontrola, organizácie, byrokracia* [online]. [cit. 2011-04-10]. Dostupný z WWW:
<<http://referaty.atlas.sk/vseobecne-humanitne/nauka-o-spolocnosti/17452/?print=1>>

- [2] *Sociálna organizácia* [online]. [cit. 2011-04-10]. Dostupný z WWW:
<<http://referaty.atlas.sk/odborne-humanitne/psychologia/21631/socialna-organizacia>>
- [3] *Obnova evidencie nehnuteľností (ROEP)* [online]. [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW:
<<http://www.e-pravo.sk/decisions/view/210/obnova-evidencie-nehnutelnosti-roep>>
- [4] *Obnova evidencie pozemkov* [online]. [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW:
<<http://www.mpsr.sk/sk/index.php?navID=198&id=969>>
- [5] *Zákon o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom – Zákon č. 180/1995 Z. z. – úplné znenie* [online]. [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW:
<<http://www.vyvlastnenie.sk/predpisy/zakon-o-niektorych-opatreniach-na-usporiadanie-vlastnictva-k-pozemkom/>>
- [6] *Prehľad ROEP* [online]. [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW:
<http://www.skgeodesy.sk/index.php?www=sp_file&id_item=446>

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

- RVP Register vlastníckých práv
- ZRPS Zjednodušený register pôvodného stavu
- PPÚ Projekt pozemkových úprav
- KN Kataster nehnuteľností
- ROEP Register obnovenej evidencie pozemkov

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1	Prehľad neznámych vlastníkov	31
Graf 2	Prehľad respondentov podľa veku	46
Graf 3	Respondenti podľa dosiahnutého vzdelania.....	46
Graf 4	Spokojnosť s poskytovaním informácií zo strany svojho mesta.....	47
Graf 5	Spokojnosť s poskytovaním informácií v závislosti stupňa vzdelania.....	48
Graf 6	Spokojnosť s obsahovou náplňou regionálnych novín.....	50
Graf 7	Úroveň spokojnosti s podávaním informácií	52

ZOZNAM TABULEK

Tabuľka 1 Vyhodnotenie užívania zdrojov informácií 49

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha P I: Dotazník

63

PRÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Úroveň spokojnosti občanov s komunikáciou s verejnou správou

1) Pohlavie:

- A muž
- B žena

2) Veková kategória

- A 15-20 rokov
- B 21-30 rokov
- C 31-45 rokov
- D 46-60 rokov
- E nad 60 rokov

3) Dosiahnuté vzdelanie

- A základné
- B stredoškolské odborné
- C stredoškolské s maturitou
- D vysokoškolské

4) Lokalita bydliska

- A Žilinský kraj
- B Bratislavský kraj
- C Trenčiansky kraj
- D Košický kraj

5) Spokojnosť s poskytovaním informácií zo strany svojho mesta

- A áno
- B nie
- C nezaujímam sa o dianie v mojom meste
- D návrhy na zlepšenie (uvedte príklad).....

6) Aké zdroje informácií o dianí v tvojom meste najčastejšie využívaš?

Odpovedajte pridelením známok nasledovne: 1 = tento zdroj používam pravidelne, 2 = často, 3 = občas, 4 = takmer vôbec, 5 = vôbec

- A regionálne tlačoviny
- B internetové stránky mesta
- C regionálna televízia
- D vývesné skrinky
- E Účasť na verejných zastupiteľstvách
- F iné (uved'te aké).....

7) Obsahová náplň regionálnych novín

- A obsahovo vyhovuje
- B privítal by som nové rubriky
- C tento magazín nečítam
- D návrhy na nové rubriky.....

8) Sledujete regionálnu televíziu?

- A pravidelne
- B občas:
- C vôbec:

9) Dôvody prečo nesledujete regionálnu televíziu

- A nemám záujem
- B nepoznám vysielaci čas
- C nedostatok voľného času
- D nesympatie k zastupiteľstvu

10) Ste spokojní s podávanými informáciami?

- A áno
- B nie
- C nemožno posúdiť